Yar... Ay

No. 41

15 İlkteşrin 1936

Krş. 15

MEŞHUT SUÇLARIN MUHAKEMESİ MÜNASEBETİYLE

Birinci Napolyon ve Baro — Fransızların yüz yıllık bir yıldönümü — Pariste Arsıulusal avukatlar toplantısı — Seksen altı yaşında bir avukat — Türkiye adliyesi — Reisülrüesa Mösyö Forichon — Bir Mentor — 13 bidayet, 11 istinaf muhakemesi — 39 heyeti hakime — Seine muhakemesinin içyüzü — Meşhut suçlar mahkemeleri — 3 günde tahkikat, muhakeme ve hüküm.

„İstanbul Barosu„ Doyen'i Abdurrahman Adil Eren

Sene 1910 idi. Paris Barosundan İstanbul Barosuna bir davetname geldi. Büyük Napolyon 1804 de hiddet ve şiddet ile -tabiri mahsusu ile -gazebe gelerek lağvettiği Fransa Barolarını 1810 da yeniden kurmuş, iadeten tesis eylemiş idi. Fransızlar da, bu iadeten tesisin yüzüncü seneî devriyesini kutlulayacaklardı. Bütün dünyanın hükûmet merkezleri Barolarına birer mektup yazdılar: «Bayramımızı hep birlikte kutlulayalım,!» dediler. İstanbul Barosu arkadaşları benim gitmekliğimi münasip gördüler. Ben de bu davete, İstanbul barosu namına- ve fakat kendi masrafımla - icabet ettim. Yapılan merasimde hazır bulundum. Önceleri Parisi birkaç defa ziyaret etmiştim. Fakat hiçbirisi 1910 ziyaretim gibi olmamıştır : 1910 ziyaretimde Fransa siyasî âleminin yekten ta içine düşmüştüm; Fransanın muazzam irfan ordusu arasına birden girmiştim.

Merasim bitti. Yolculuk biletim on beş günlük gidip gelme idi. Fakat biletimin yanmasına yerinmedim. İrfan ordusunu bırakıp bir türlü Paristen ayrılamadım. Pariste kaldıkca kaldım. Paris ve Londrada oturmam beş ay sürdü.

***

Paris Barosunun 86 yaşında bir "Doyen„i vardı. Adı Me. Limet idi. Charles Limet, seksen altı yaşında olmasına rağmen dinç idi; çevik idi. Paris bulvarlarında bastonsuz, şemsiyesiz gezerdi. Ben kendisini hasbelkaide ziyaret etmiştim. O da bana muayyen vakitlerde iadeî ziyaret eder, Champs Elisee'de Hôtel Tremouille'e gelirdi Taati edilen bu ziyaretlerin birinde Me. Limet beni imtihane çekti. Türk kanunlarını birer birer sordu. Ben de cevaplarını verdim. Me. Limet:

— Allah Allah !.. Bu nasıl iş ? Bütün kanunlarınız Fransadan alınmış!.. Kanunlarınız Fransadan alınmış olduğu halde, nasıl olup ta Türkiyede adalet yok diyorlar ? dedi.

O zaman Abdülhamit devri yeni yıkılmıştı. Abdülhamit devrinin köhne kanunlarından hiç birşey değişmemişti. Meşrutiyet, daha yeni hiçbir adlî teşkilât yapmamıştı.

— Ben de, var diye iddia edemem. Ben de hayretteyim. Osmanlı kanunlarile Fransa kanunları bir olduğu halde, nasıl olur da Fransada adalet olsun.. ve nasıl olur da Türkiyede adalet olmasın? dedim. Ben, bir de Fransız adliyesini, adliyesinin içyüzünü tetkik etmeliyim; sözünü de ilâve ettim.

Me. Charles Limet bu sözümle alâkadar oldu. Nihayet Bâtonnier Busson-Billaut'nun evinde, bir cumartesi akşamı vaki "Protocollaire„ yani resmî teşrifata tabi bir içtimada, Fransa adliyesinin içyüzünü tetkik etmek arzum, mevzuubahs oldu. Adliye nazırı yapacağım tetkikata muvafakat etti. İstinaf mahkemesi reisülrüesası (Premier President) Mösyö Forichon: "Pazartesi günü benim daireme gelin!„ dedi.

Mösyö Forichon Bidayet müddeiumumîsi M. Monnier'ye bir mektup yazdı. Mösyö Monnier, 33 müddeiumumî muavininden bir tanesini bana [1] Mentor tayin etti. Mentor'um her sabah saat dokuzda, on üçüncü Lüinin yaptırdığı Adliye sarayını bana gezdirmeğe başladı. Seine mahkemesinin 13 bidayet, 11 istinaf dairelerini gösterdi. Her bir bidayet dairesinin üç hakim heyeti, yani bütün bidayet mahkemelerinin 39 heyeti bulunduğunu tarif ettikten, hayret ve taaccübümü celbeyledikten sonra, iş, sarayın alt kat mahkemelerine geldi. Alt katta 30 müstantik odası vardı. Üç de meşhut suçlar mahkemelerine mahsus, ve fakat 9 hakim heyetinden mürekkep mahkemeler geliyordu.

Pariste bir suç „cürüm" işlendikte üç gün içinde tahkikatı yapılmak, muhakemesi görülmek, ilâmı yazılıp hükmü tefhim olunmak şarttır.

Mentor'umun, sade ve basit bir surette gösterdiği Seine mahkemesi „Cuisine"i (içyüzü) bir Türk için dehşettir. Onları fırsat düştükce birer birer anlatırım; ve sizde anlarsınız ki Abdülhamid devrinin kurduğu Adliye bir hiçten ibarettir. Çünkü o zaman eslâfımız, bir ellerine Korsikalı Mösyö Napoleone'un! kanunlarını, bir ellerine de Mr. Byanky'nin lûğat kitabını almışlar; körükörüne tercüme etmişler; Fransa adliyesinin teşkilâtını görmek, ona göre Türk adliyesini kurmak kaygusunda bulunmamışlardır!.,

***

Ceza kanununun nazariyatını okutan hocalar derler ki : «Adalette sürat şarttır. Bir şahsa bir tecavuz vaki olursa, mütecaviz cezasını heman heman ve derhal görmelidir ki, halka müessir bir ibret olsun. Cürmün faili heman cezasını görmez, tutulup hapse tıkılmazsa mücrim adalet ile alay etmiş olur. Mücrimin adalet ile alay etmesine meydan bırakmamak farzdır; farzı ayındır». Meşhut suçlar kanununu, Adliye kurulduktan seksen sene sonra kuran Cumhuriyet hükûmetine, şükran ve şapaşlar olsun.

1936 - 9 - 30

[1] Mentor, Fenelon un eseri olan Telemac'da Ulis'in dostu ve „Telemac'ın "mürebbisidir.

— Oğlum kızınızla evlenmek istiyor, cihaz olarak ne veriyorsunuz?

— Hukuk fakültesinden aldığı birinci derece şahadetname ile, Meşhut Suçlar mahkemesindeki âzalık beratını.

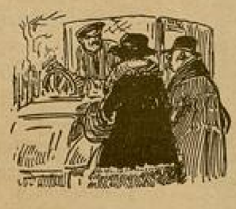

— Şoför! Biz İstanbulun yabancısıyız; bizi Beyoğlundan Ayasofyaya en kısa yoldan götür.

— Maslak - Bebek üzerinden Dolmabehçe yolile Karaköye iner; Eminönü - Eyüp - Fatih üzerinden Ayasofyaya geliriz...

— Garson ıstakoz nerede kaldı ?

— Benim bonfilem?

— Yahu, levrek mayonez ne oldu?

— Kabak dolması gelecek mi gelmiyecek mi?..

— Baylar ! Patron siparişlerinizi pazardan almağa gitti, getirince aşçı hemen pişirecektir.

— Oğlum ! Traşım uzamış; şuracıkta bir kazıyıvermek istiyorum. Sizin otelde de sıcak su için munzam bir ücret almak kaide midir?

— Tabiî değil mi?

— Soğuk suya birşey alıyor musunuz?

— Hayır !..

— O halde sıcağı götür, soğuğu bırak.

— Patron!. Bu günkü gazeteler; Fransa - İsviçre - Hollanda, İtalyadan sonra, Almanya ve Polonyanın da paralarını düşürmek fikrinde olduklarını yazıyorlar!..

— Güvendiğim dağlara (Türk lirası) kar yağmasın da, hepsi düşürmek değil.. isterlerse ölü doğursunlar..

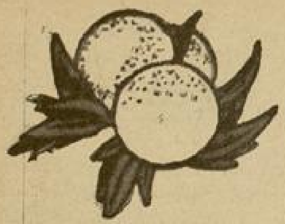

GÜLÜNÜ

Ev, düğünden sonra da arı kovanı gibi kalabalıktı. Tebrike gelen uzak yakın akrabalar, dostlar, arkadaşlar, ahbaplarla dolup boşalıyordu.

Yaşlı adam, genç karısının yüzünü pek az görebiliyor, onunla geç vakit yatak odalarına çekilince ancak konuşabiliyordu. Bir gün bu halden şikâyet edecek oldu. Genç ve güzel karısı, çocuk gibi boynunu büktü:

— Ne yapayım kocacığım! Gelmeyin diyemem ki, hepsi dostlarım, arkadaşlarım ve akrabalarım, yani beni seven insanlar.

Hayatları fırtına gibi karmakarışık geçiyordu. Yaşlı adam, eskisi gibi okuyacak, hattâ evinde çalışacak vakit bulamıyordu. Yazı odasına girmek istese, karısı önüne geçiyordu:

— Aman kocacığım, oraya girme!

— Niçin yavrum?

— Orada Süheylâ yatıyor.

— Yazı odasında yatılır mı hiç?

— Nere yatsın zavallı? Başka yer yok ki!.. hem senin, kadife divanda yatmak, kitaplarından okumak çok hoşuna gidiyormuş. Nazik kız doğrusu, o kadar rahatsızlığa katlanıyor, sonra da memnuniyetinden bahsediyor. Tabiî bu, bana olan sevgisinden, arkadaşlığından doğuyor. Ben çağırmasam, saray gibi evini bırakıp gelir miydi hiç?

Konuşurken, o kadar güzel oluyor, sesinin ahengi öyle tatlı, tavurları cana yakındı ki, yaşlı erkek, okumaktan, çalışmaktan vazgeçiyordu:

— Peki yavrum. Sen üzülme...

Sofralarında hergün, her gece dört, beş misafir bulunuyor, kahkaha, gürültü, ses, hareket içinde yemek yeniyordu. Yaşlı erkek, sofradan kalkınca, kaçacak, dinlenecek, soluk alacak bir yer arıyor, bulamayınca fırlayıp sokağa çıkıyordu.

Bir gün, misafirlerden kurtulmak, başını dinlemek, sonra karısını doya doya görebilmek için ona bir teklifte bulundu:

— Seninle uzun bir seyahat yapalım, istediğin şehirleri gezelim, dolaşalım olmaz mı yavrum?

Genç kadın güldü. Yüzü, gözleri, dudakları aydınlık ve sesi bir akan su ahengile dolmuştu:

— Çok iyi olur amma bir şartla: kardeşim Nermini de beraber alacağız. Biliyor musun sevgilim, Nermin Peşteyi ne kadar görmek, Çiganlarını dinlemek isterdi. Ona, seninle evlendiğimiz zaman, seyahate gidersek beraber götüreceğimi vadetmiştim. Hem onun bize zararı dokunmaz. Ne kadar saygılı ve düşünceli kızdır bilirsin değil mi?

— Evet öyledir, yavrum.

— Şu halde ona müjde vereyim olmaz mı?

— Olur sevgilim...

Erkek, düşünüyordu. Hergün kalabalık misafirli evde oturmaktansa, hakikaten sessiz ve terbiyeli bir genç kız olan Nermini beraber alıp, bir seyahate gitmek daha iyi olacaktı.

***

Seyahatten döndükleri vakit, yaşlı erkek, birkaç yaş daha almıştı. Saçları beyazlaşmış, yüzünde yorgun çizgiler çoğalmıştı.

Dolaştıkları şehirlerde, gezdikleri yerlerde karısının ve kendi istekleri olmuyor, Nermin, nazlı ve terbiyeli halile hep:

— Şuraya gidelim, şunu da alalım, diye rica ediyor, yalvarıyor, onlar da genç kızı kırmıyor, istediklerini yapıyorlardı.

Yoldan gelince eskisine rahmet okutan yeni bir dost, aile, arkadaş baskınına uğradılar. Hediyesini, siparişini almağa gelenler,. onu özleyenler, yalnız bırakmak istemeyenler yeniden hücum etmişlerdi. Genç kadın, Laypzigten aldığı kürklerini, elmasını, elbiselerini, tuvaletlerini göstermek için ziyafetler, sinema, tiyatro

— Ne yapayım kocacığım! Gelmeyin diyemem ki....

NÜ SEVEN.....

Genç kadın aldığı tuvaletleri göstermek için...

davetleri yapıyor... bir prenses hayatı sürerken, ona bu yaşayışı veren yaşlı kocasına, ara sıra tatlı tatlı gülüyor, onun kır saçlarını okşuyor, yanaklarından öpüyordu.

Yaşlı erkek, bu son aşk için herşeye katlanırken; eve iki büklüm vücutlü, beyaz saçlı, ukalâ, titiz, bir ihtiyar akraba gelmişti. Bu kadın sofrada, konferansa benzeyen, ağır bir lisanla konuşuyor, herkese nasihatlar veriyordu. Evin havası yine değişmişti. Gençler fazla gülemiyorlar, ona hürmeten içki içilmiyor, danslı çaylar yapılmıyordu.

Yaşlı erkek, boğulacak gibiydi. Ne yapacağını şaşırmıştı. Bir gün şiddetli bir sinir buhranı geçirdi. Halinden korktular, doktorlar geldi; gitti. İyileştiği zaman karısını çağırarak şikâyet etti. Genç kadın, ağlamaya başlamıştı. Sesini duyan ihtiyar akraba, oda kapısını vurmadan içeri girdi. Yaşlı erkek, ona da aynı sözleri söyledi. Kadın, pişkin pişkin güldü. İçi sönük gözlerinde, gururlu bir ışık yandı. Genç kadının parlak siyah saçlarına, güzel vücuduna baktı, sonra erkeğe döndü:

— Misafir geldik diye kızıyorsun amma oğlum, hakkın yok.

— Niçin efendim?

— Çirkin kız alsaydın, belki akrabaları çekinir, sıkılırlardı. Fakat gül gibi taze yavrumuzu aldın. Bir de onu görmekten bizi mahrum etmek mi istiyorsun? Gülünü seven dikenine de katlanır!...

Yaşlı erkek, hiç cevap vermedi. Onların evde bulunmadığı bir sırada, elbiselerini, çamaşırlarını, kendine ait ufak tefeği çantasına yerleştirerek, çok sevdiği gülünü, dikenlerinden ayıramıyacağı, ve onlarla da yaşamıyacağı için bırakarak kaçtı.

◆

YAZAN:

CAHİT UÇUK

◆

Bugün en çok sevilen ve en çok okunan genç yazıcımız:

Cahit Uçuğun mecmuamızda tefrika edilmekte olan:

DİKENLİ ÇİT

Romanı bu sayımızda sona ermiş bulunuyor. Bayan Cahit Uçuk, Yarım Aydaki sevgili okuyucuları için, memleketin hakikî hayatından alınmış çok hisli, edebî bir roman hazırlamaktadır.

(Yarım Ay) gelecek sayısında: (O Bir Günahkâr Değildi), (Bir Kız Böyle Düştü), (Küçük Durmuş) eserlerile, neşriyat âlemimizde kendisine büyük bir mevki yapan Elâziz Kültür Direktörü (Cemal Ataç) ın:

ERENLER ve ERDİRENLER

Halk romanını tefrikaya başlıyor.

Yazan : Ş

Kandemir

TARİHÎ "HARBİYE MEKTEBİ,, ANKARA YOLUNDA

Harbiye mektebi Ankaraya gitti. Kendi sinesinde doğmuş, büyümüş, acı ve şen günler yaşamış bu kahramanlar yuvasının boşalışı, şüphe yok ki İstanbul için büyük bir ziyadır.

Harbiye mektebi, Türk vatanını kurtaran ve koruyanların beşiği, Türk ordusunun temeltaşı değildi sade.

Harbiye mektebi, Türk yurdunun her köşesine, her sahada ışık salan bir meşale, kurak topraklara serin ve feyzli suyunu veren bir mukaddes kaynaktı da.

Bir asırda yetiştirdiği yirmi beş binden fazla münevver ve kahraman arasında, muhtaç olduğumuz her çeşit ilim, fen ve iş adamını da bulduğumuz Harbiye, bir kelime ile ifade etmek lâzım gelirse, denebilir ki bir uzun zaman memleketi tek başına idare eden biricik müessese idi.

Ve hepsinin üstünde, nihayet, bize Atatürkü veren de bu eşsiz ocak değil midir?

Yine onun için değil midir ki, Harbiyenin eşiğini aşarken, insan, elinde olmadan, günahlarından sıyrılmış, hafiflemiş bir mümin gibi garip duyguların elinden kurtulamıyor..

İşte, levent bir miğferlinin nöbet beklediği kapıyı geçin, sağdaki loş dehlizin ağzında bir lâhza durun...

Durun ve düşünün..

Burası Harbiyenin bir hazin tarih sayfasıdır...

Duvarları boydan boya kaplayan mermerler, yuvanın Çanakkale topraklarına akıttığı kanın izlerini taşıyor...

Yavaş yavaş, mermerlere kazılmış şehit isimlerini okuya okuya yürüyünüz...

Yarabbi... ne cömert kaynak..

Siz bu, artık sade adlarile yaşayan büyük ölülerin karşısında gittikçe küçüldüğünüzü duyarken, onların kahramanlıkları kadar büyük adları uzadıkça uzar...

Mektep komutanı albay Mehmet Ağustosun ve ayrılış günü Harbiyeliler namına söz söyleyen Enverin işaret ettikleri (Harbiyenin İstanbula armağan bıraktığı iki büyük hatıradan) biri, işte budur : Çanakkale şehitlerinin mermerleşen gövdeleri...

Şimdi bir ahret havası içinde sessizliğin azametini duyuran loş dehlizleri bırakın... Gölgeli büyük avluyu geçin, ve tam karşınıza gelen büyük kapının önünde durun... Ve bilin ki bir tarih burada başlamıştır.

Solda, duvarın orta yerindeki büyük çerçeve içinde, ayakta duran gence dikkatle bakın... Onu tanıyacaksınız, onu ki bugün tanımayan yok, onu ki, sevmeyen, saymayan kalmadı.. İşte o, şuracıkta, şu sandalyeye oturur, şu masanın lâcivert çuhasına dayanır, burada okur, burada yazar, ve burada düşünürdü...

Bütün duvarlar, onun sınıf arkadaşlarının eski ve yeni resimlerile süslü... Meselâ solunda eski dahiliye vekili Cemil, sağ tarafta eski Antalya saylavı ve Prağ elçisi merhum Süleyman Şevket... Sonra harita dairesi reisi general Sedad, Manisa saylavı Osman Nuri, merhum general Hayri, Abdi, Cavid... Beride Kûtulemare galibi general Halil, karşıda kurmay reisimuavini general Asım...

Bir ak sakaldan sızan yaşlar ve onlarla ıslanmış bir yağız çehre...

Muhayyilenizi biraz işletiniz, şu odayı sahiplerile dolu farzediniz.. Ve bir tarihin nasıl tekevvün ettiğini görünüz...

Kapıdan çıkarken sağdaki tarihî küp ve üzerinde emaye maşraba...

Harbiyelilerin İstanbula bıraktıkları ikinci hatıra işte bu: Atatürkün yeri, dershanesi...

Halâ bir köşesinde eski levhasını taşıyan bu dershaneden çıkarken karşılaştığım bir Harbiyeliye sormuştum:

— Burasını nasıl görüyorsunuz, ne düşünüyorsunuz?

Taze yüzünün ince çizgileri gerilerek cevap vermişti:

— Yazık ki buradan ayrılıyoruz. Yazık... Çünki biz, bu bina içinde sanki şu odadan sızan havayı teneffüs ediyorduk. Ve ciğerlerimize dolan, benliğimizi saran bu hava, bizde (Ona) benzemek, onun yolunda yürümek azmini yaşatıyordu.

Yanımıza sokulan bir arkadaşı ilâve etti:

— Ancak, yine o hava ile meşbu Ankaraya gittiğimiz için teselliye muhtaç değiliz... Burada (dün) vardı, orada (bugün), ve bizzat (O) var...

— O halde - dedim - İstanbuldan ayrılış size hiçbir üzüntü vermiyor... öyle mi?

— İstanbuldan ayrılış! -diye gülümsiyorlar...- bir asker için ayrılış ve kavuşuşun manası olur mu? Harbiye mektebi bizim için zaten bir merhaledir. Yarın buradan mezun olunca, İstanbuldan yine ayrılacak değil miyiz... Fakat bizi çok sevdiklerini, hele şu son günlerde büsbütün hissettiğimiz İstanbulluların...

Duvara dayanmış, arkadaşını dinleyen genç Harbiyeli, bir kahkaha atarak, söze katılıyor:

— Edebiyat yapma... Askerce söyle.. ve de ki; İstanbulu ve İstanbulluları çok severiz... Onlardan ayrılmak yüreğimizi yakar. Fakat Ankaraya gitmek bizim için bir vazife ve ihtiyaçtır. Çünki Çankaya oradadır.

Bir başkası, kendi kendine söyler gibi konuştu:

— Çankaya oradadır... O halde herşey oradadır.

Gelecek 30 ağustosta Ankara Harbiyesinin ilk mezunlarını teşkil edecek bu gençleri, hareket günü de gördüm.

Bizi Tophane rıhtımından alan vapurda Kadıköyüne giderken, çayını yudumlayan gürbüz delikanlı, İstanbul ufuklarını süzerek, şöyle diyordu:

— Yirmi yaşımı burada bırakıyorum... Bu gün muhakkak ki hayatımda bir dönüm başlıyor.. Yirmi yaşımın bütün çocukluklarını, bütün hazlarını, bütün acı ve neşelerini, herşeyini, hepsini birkaç saat sonra renkleri, şekilleri, ışıkları gözlerimden silinecek bu güzel ve şirin şehirde bırakıyorum. Ve... onu bıraktığıma yanmıyorum.. Çünki bizi bekleyen yeni ufuk, bir başka güneşin nurile alevli ve sıcak.. Orada bir başka hava var.. Ve bu hava, daha şimdiden inanıyoruz ki; genç ciğerlerimizin muhtaç olduğu en temiz, en şifalı havadır.

Haydarpaşada Harbiyelilerin bütün yakınları toplanmıştı.

Onlar seferber halde, mektebin kapısında başlayan, ve ta, garın yanında dizilmiş bütün askerî mekteplerden gelmiş kıtaların selâmlarile sona eren resmî merasimin nihayetinde, burada, anaları, babaları, en yakın dostlarile kucaklaşacaklardı...

İstasyon bir büyük sefer hazırlığı içinde kaynaşıyordu.

Bir ân oldu, haki elbiseliler kendilerini ak sakallı babalarının, gözleri yaşlı ninelerinin, genç kardeşlerinin göğüslerinde buldular.

Bu kalabalığın içinde yabancılar da vardı... Fakat herkes, uzak, yakın herkes bir teessür havası içinde kendinden geçmiş gibi idi...

— Harbiyeliler gidiyorlar...

Ağızlarda hep bu ses... Ruhları kavrayan hep bu cümle..

— Evlâdım... -diyordu bir ana- beni düşünme.. Ben hasrete dayanmasını bilirim... Yeter ki sen sağol...

— Ağlamıyacaksın değil mi anne.. Söz veriyor musun?

Kadıncağız bir hıçkırıkla sarsılan göğsünü tutarak, yine, o halinde, yavrusunu teskine çalışıyordu:

— Sevinç ağlaması aslanım... Sevinç ağlaması.. Sen üzülme..

İhtiyar ananın etrafına toplanan Harbiyeliler, onu teskine çalışıyorlar:

— Neye ağlıyorsun valide... Sen anası isen biz de kardeşleriyiz.. O, yine evinde sayılır..

— Öyle -diyor nine- hepiniz evlâtlarımsınız..

Ve birden yüzü gülerek devam ediyor:

— Hepiniz, hepimizin evlâtları... Siz hoş görün, ana kalbi bazan böyle coşar..

Biribirine sarılmış iki vücut.. Bir ak sakaldan sızan yaşlar ve onlarla ıslanmış bir yağız çehre...

Minimini kolları ağabeğinin boynuna dolanmış bir yavru...

Vagon pencerelerine uzanan paketler...

Son sözler... Son selâmlar...

— Ne olurdu.. Bir aksilik olsa da tren hiç olmazsa bir saat rötar yapsa...

Bunu söyleyen genç kız, yüzü kıpkırmızı, homurdayan lokomotife bakıyor.

— Bir saatten ne çıkar kardeşim?..

— Şimdi bir saat, bir asra bedel...

— Ya sonra?

Gözlerden inen incecik bir ipek parçası, dudakları tıkıyor...

Ve genç Harbiyeli, -kimbilir belki nişanlısı... - onun sarışın saçlarını okşıyarak, gülümsemeğe çalışıyor.

Bir sevgi çenberiyle sarılmış tren, kopan bir yürek gibi inleyerek kaçıyor...

Arkasında, peşinden koşmak isteyen fanilerin gözyaşlarile ıslanmış bir ses dalgası..

İnanılmayan ayrılış, artık bir hakikattır.

Gidiyorlar..

Gittiler...

Fakat arkada bıraktıkları kalblerin seslerine kulak veriniz... Hicran, ıstırap, elem sevgi dolu bu ses, nereye giderlerse gitsinler, nerede olurlarsa olsunlar, onların etrafında, onların içinde, onların ruhundadır...

Meğer, onları, nekadar çok seviyormuşuz...

Gelecek 30 Ağustosta Ankara Harbiyesinin ilk mezunlarını teşkil edecek bu gençleri, hareket günü de gördüm...

Ayrılış günü Harbiyeliler namına söz söyleyen Enverin işaret ettiği....

Namık Kemal Bey. - Recai zade Ekrem Bey - Abdülhak Hamit Bey. - Diyarbekirli Sait Paşa. - Üstünde hoca hakkı yok. - Batarya ile ateş. - Frakı Irak. - Bir kara gün. - Franchet d'Esprée. - Bir dost gammazlığı. - Bir Fransız erkânıharp zabiti. - Sasun vak'ası. - Selânikli Enis Paşa. - Henri Mille. - Müsyö Bay. - Gammaza lânet. - Sami Paşazade Sezai Bey. - Mahmut Celâlettin Paşa. - Fars şairi Kâânî. - Divanı muhasebat reisi Zühtü Bey. - Mesajeri Mar-tim kumpanyasının Sénégal vapuru.

Tarihten Yapraklar:

Süleyman Nazif ve Avrupaya Kaçışı

Süleyman Nazif «Epoque» yapmış, yani yeni bir devir açmış kalem sahiplerimizden biridir. Süleyman Nazifin yazıları ne edibiâzam Namık Kemal Beyin, ne de Recaizade Ekrem Beyin.. ve ne de Abdülhak Hamit Beyin yazılarına benzer. Süleyman Nazifin yazılarında Namık Kemal Beyin kokusu vardır. Fakat Namık Kemal Bey değildir. Süleyman Nazif, Namık Kemal Bey mektebinin ağır yazılarını çok hafifletmiş, çok zarifletmiştir. Süleyman Nazif, her yazdığı yazı lezzetle ve hayretle okunan bir kalem sahibidir. Süleyman Nazifin yazdığı adî bir tezkerede, adî bir puslada bile bir başkalık, bir nükte ve bir lâtefet bulunur.

Süleyman Nazif Diyarbekirde doğmuştur. Genç yaşında Diyarbekir vilâyeti resmî gazetesine muharrir olmuştur. Ve bütün gazeteyi idare etmiştir.

Süleyman Nazif «Tarihi âlem» muharriri Diyarbekirli Sait Paşanın oğludur.

Süleyman Nazif gençliğini Diyarbekirde geçirmiştir. Babası ile beraber İstanbula da muvakkaten gelmiştir. Süleyman Nazifin mürebbisi, hocası, hep babası Sait Paşadır. Hulâsa Süleyman Nazif üzerinde tabiri mahsusile - hoca hakkı yoktur. Babası, Süleyman Nazife iki bin Farisî kıt'a belletmiştir.

Süleyman Nazif, dekaikile Arap ve Fars lisanlarına vakıf olduğu gibi, kendi kendine de Fransızca öğrenmiş; Fransızcanın da dekaikine vukuf kesbetmiştir. Yalnız bir hatada bulunmuştur. O da: «Le châtelin du Liban» tercümesindedir.

Süleyman Nazif, Gazi Osman Paşanın Pilevne kahramanlığını (Batarya ile Ateş) eserinde canlandırdı. Dünya Savaşında düşman eline geçen Irak kıtasını (Frakı Irak) ile ağladı ve ağlattı. Ve nihayet (Bir kara günü) halketti.

(Bir kara gün) makalesi hem bir mersiyedir, hem de «Courage civil» dediğimiz ve (Şecaatı medeniye) diye tercüme ettiğimiz (Hamaseti kalemiye)nin bir şaheseridir.

Kara gün, Süleyman Nazife bir aziz dostunun siayeti eseri olarak doğmuştu. Franchet d'Esprée ordusunun kurşunlarile idam edilmek tehlikesine maruz kalmış olan Süleyman Nazıf, bir Fransız erkânıharp zabitinin - Fransızlara hâs olan - mertliği sayesinde kurtuldu. Allah gammaza lânet eylesin.

*
* *

Sasun vakasında Süleyman Nazif, Diyarbekirde Selânikli Enis Paşanın valiliği zamanında çalışıyordu.

Süleyman Nazif, vali Enis Paşanın masumiyetine, tamamile bitaraflığına kaniydi. Süleyman Nazif, Enis Paşayı her yerde müdafaa ederdi. Süleyman Nazifin Bursa mektupçuluğunda Temps gazetesi muhabiri - İstanbullu - Henri Mille Bursadan geçti. Süleyman Nazif ile görüştü Nazif, Sasun vakasını,Diyarbekirin -Ermeni olan. Fransız konsoloshanesi tercümanı; nasıl tahrif ederek Fransız konsolosuna geçtiğini ve Enis Paşanın azline sebebiyet verdiğini hikâye eyledi. O zaman Bursada da (Bay) isminde bir Türk Ermenisi Fransız konsolosu idi. Nazif sırasını düşürerek Mösyö Mille'e.

— Fransız hükûmeti bir zamanlar Ermeniden tercüman kullanırdı. Şimdi ise Ermeniden konsolos kullanıyor!.. dedi, Mösyö (Bay) a telmih etti.

Mösyö Mille mütehassis oldu. Fransız hükûmetinin Enis Paşa hâdisesinde aldatıldığına kani oldu. Bu da bir başka gammazlık, Allah yine gammaza lânet eylesin.

*
* *

Süleyman Nazifin Parise kaçışı 1896 (1312) dadır. O yıl Nazif ile Sezayi Bey Pariste birleştiler.(Meşveret) gazetesi idarehanesine gelen her mektubu, Sezayi Bey Nazife gösterir oldu. Bir gün İstanbuldan idareye bir mektup geldi. Abdülhamidin, Mahmut Celâlettin Paşayı sadaret mevkiine getirmek kararında bulunduğunu, mektup sahibi bildiriyordu. Sezayi Bey mektubu Nazife gösterdi. Nazif de kalemi eline aldı. Ve altına :

Şaha! reva medar ki mefulu men erad
Gerded berûzigâri tü faali mayürit

beytini yazdı. Mektup öylece Meş verette basıldı. Abdülhamit mektubu okuyunca Mahmut Celâlettin Paşaya tevcihi sadarete cür'et edemedi. Nazif, bu beytin Fars şairi Kaaniye ait olduğunu söylerdi.

Beytin manası şudur :

Padişahım! Herkesin mefulu olan bir adamın, senin zamanında, senin saltanatın esnasında her istediğin yapabilmesine, faali mayürit olmasına ruyiriza gösterme!

Süleyman Nazif Parise İskenderun tarikile kaçmıştır.

İskenderunda Meszjeri Maritim kumpanyasının Sénégal vapuruna binmiştir. (1 İkinci kânun 1896).

Kaçış şekline gelince : Enis Paşa Diyarbekir valiliğinden infisal etti. İstanbula gelmek üzere yola çıktı. Nazif, valinin kervanına katıldı. Öylece İskenderuna vardı. Divanı muhasabat reisi Zühtü Beyi, Deyrizor mutasarrıfı olmak üzere İstanbuldan ve İzmirden getiren Sénégal vapuru, İskenderunda Süleyman Nazifi alarak Marsilyaya aşırdı.

Diyarbekirin sabık valisi Enis Paşa ile Deyrizorun lâhık mutasarrıfı Zühtü Bey, Amik ovasında Hamam mevkiin ilerisinde rastlaşıp müsafaha ettiler. Nazif o zaman dal gibi bir delikanlıydı.

A. A. Alp

Dr. ŞARKOya MEZAR OLDU.

28 senedir buz denizlerinde dolaşan "Pourquoi-Pas,, yelkenlisi, artık dalgalara dayanamadı; ve Şarko ile arkadaşlarını da beraber götürdü.

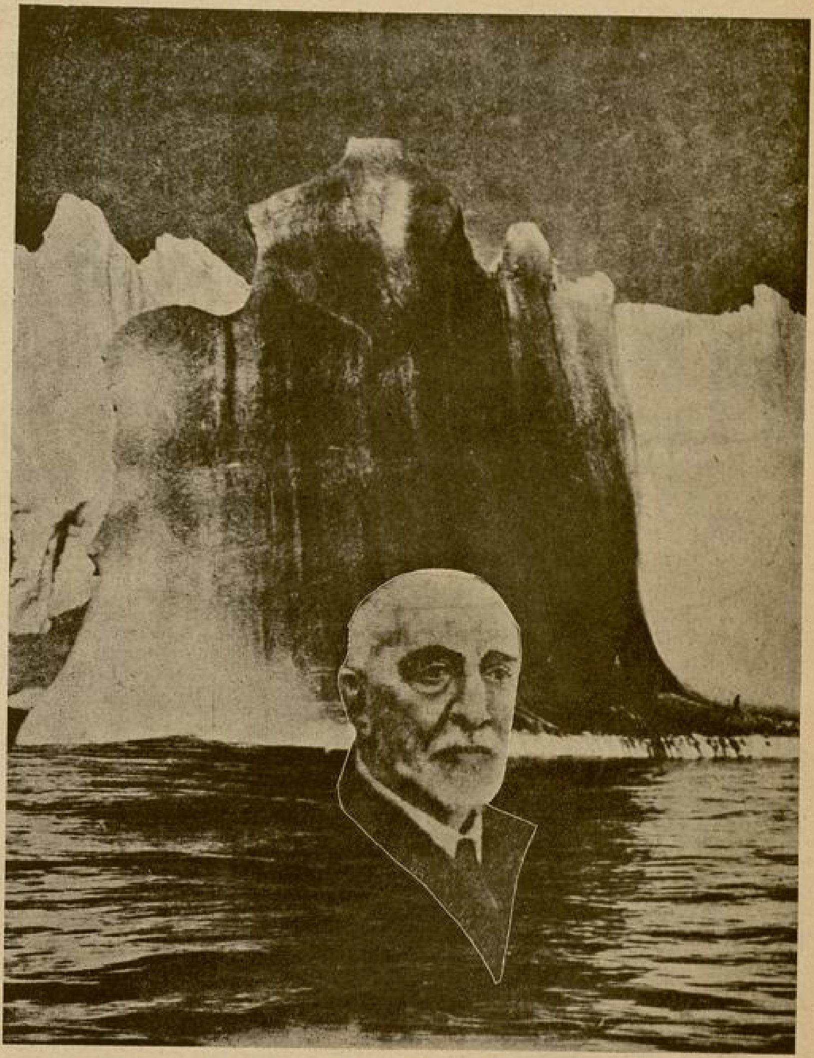

İzlanda sularında boğulan Dr. Charcot...

Groenlanda sefer yapmak üzere 22 haziranda Saint Servandan yola çıkan, ve İzlandada Faxa körfezinde bir kasırgaya yakalanarak, bütün mürettebatile beraber batan Fransız bandıralı "Pourquoi Pas„ gemisi faciasına dair Fransız gazetelerinde şu tafsilât verilmektedir:

«Meşhur Fransız denizcisi ve âlim doktor Charcot, beraberinde Fransız âlimlerinden yedi kişi daha bulunduğu halde "Pourquoi Pas„ gemisile Reykjavikten hareket etmişti. Biri İsveçli, biri Fransız diğeri Danimarkalı üç âlim Kopenhagdan bu gemiye binerek Groenlanda gidecekler, orada kızakla tetkikata çıkacaklardı.

Fakat yola çıktıktan bir müddet sonra birdenbire patlıyan fırtına, süvarinin bütün gayretlerine rağmen geminin Reykjavike avdetini imkânsız kılmış ve gemiyi kayalara doğru sürmeğe başlamıştır. Gemi, bütün gece, saniyede 25 metre süratle esen bir fırtınaya göğüs germiş, dağ gibi dalgalarla sarsıla sarsıla şafak sökünceye kadar denizlerin ortasında çalkalanmış, nihayet gün ağarırken sular kazana kadar yükselerek kazanı patlatmıştır.

Kazanın infilâkı neticesinde parçalanan gemiden denize dökülen mürettebat, doktor Charcot ve gemideki diğer âlimler tamamen boğulmuşlar, yalnız baştayfa Eugene Gonidec, geminin battığı yerden dört mil açıkta bir tahta parçasına sarılmış, yarı ölü ve soğuktan yarı donmuş bir halde bulunmuştur. Baştayfa denizden kurtarıldıktan sonra civar çiftliklerden birine götürülerek sıcak kahve içirilmek suretile ilk tedavisine teşebbüs edilmiştir. Baştayfa kazayı şu şekilde anlatmıştır:

"— Bütün gece müthiş bir fırtına gemiyi dövmüş ve kimseyi uyutmamıştı. Sabaha karşı yatağıma uzanmıştım. Saat beş buçuğa doğru müthiş bir çatırtı oldu ve ben yatağımdan yere yuvarlandım. Derhal güverteye fırladım. Flikaları denize indirmeğe çalıştık, fakat bu çok güç bir işti. O esnada dehşetli bir infilâk işitildi, kazan patlamıştı. Gemi bir taş parçası gibi denize gömüldü, ben de beraber sürüklendim. Fakat yüzerek suyun üstüne çıkmağa muvaffak oldum. Elime bir tahta parçası geçti, ona yapıştım. Zannederim gemidekilerin hepsi, kapana tutulmuş gibi, içeride kaldılar ve boğuldular. Dalgalar dağ gibi yüksekti. O kadar fazla sarsılıyordum ki, zannederim bu sarsıntı yüzünden gelen baygınlık beş saat kadar sürdü. Çünkü, bir İzlanda balıkçısı tarafından kurtarılıp karaya çıkarıldığım zaman saat on vardı.„

Kazayı müteakip geminin battığı yere gelen tahlisiye gemileri ilk evvel doktor Charcot'nun cesedini bulmuşlardır. Bunlar kaza mahalline geldikleri zaman "Pourquoi Pas„ yelkenlisinin yalnız direklerinin ucu görünüyordu. Kazanın sebebi, kaptanın karanlıkta yolu şaşırmış ve Strimfjord methalindeki fenerleri seçememiş olmasına atfediliyor. Tahlisiye gemileri günlerce araştırmalara devam etmişler.. gemide bulunan 34 kişiden sağ olarak ancak baştayfayı ve 22 kişinin cesetlerini bulabilmişlerdir.

"Pourquoi Pas„ yelkenli, ufak bir gemi idi. Yirmi sekiz senedenberi buz denizlerinde dolaşıyordu. Groenlanda yaptığı bu seyahat onuncu seferiydi.

İlk seyahatini 15 ağustos 1908 de yapan Pourquoi Pas'nın son seferinde bu müthiş kazaya uğramasının sebeplerinden biri de, şimdiye kadar bir telsiz tesisatı yapmamış olmasıdır. Doktor Charcot'nun bütçesi gemisine telsiz tertibatı koymasına müsaid olmıyacak kadar fakirdi.

Mükerrem Kâmil Su

Sensiz Yaşayamam

Genç kadın, gözleri sevinç ve saadet yangını ile tutuşmuş olarak, apartmandan içeri daldı. Şapkasını, eldivenlerini, çantasını, arkasından dolaşan işçi kıza verdikten sonra.. aldığı paket dolusu eşyayı yatak odasına serdi.

Çocukluğundan beri paket açmaktan pek hoşlanırdı. Sabırsızlanarak ipleri keser, kâğıtları hırpalayarak açar ve içinden çıkan renkli, güzel şeylerle saatlerce oyalanırdı.

Genç kadın; tuvalet odasının büyük kesme aynaları karşısında ateş renkli pijamayı çıkarıp, beyaz tüylü kimonoya sarılıyor, iri dallı bir emprimeyi yüzüne yaklaştırıyor, yılan derisi şık iskarpini ayaklarına geçirmeğe çalışıyor, sevinç ve şenlik içinde uçuyordu.

Masanın üstüne renk renk kolonya, esans şişeleri dizildi.

Pudra kutuları, krem kavanozları gülümsemeğe başladılar. Paranın beş dakika içinde insanı her istediğine kavuşturan ne sihirli bir kuvveti vardı. Genç kadın bunu düşünerek şezlonga uzandı.

*
* *

Daha birkaç ay önce hayatı, ucu bucağı aşılmaz çapraşık bir yol sanıyor, yalnız başına yürüyemiyecek diye ürküyordu.

Onu, çocuk denecek bir yaşta iken orta derecede bir işyarla evlendirmişlerdi. Bu cıvıl cıvıl, güzel kadını bir gün mesut etmesini bilmeyen o taş kalpli adam, sonunda üstüne kadın sevmiş, onu kullanılmış gündelik bir eşya gibi sokak ortasında bırakıvermişti.

Dünyada ihtiyar halasından başka kimsesi yoktu. O da, Akdeniz kıyılarında küçük bir köyde otururdu.

Muhakeme bitip te İstanbulda bir başına kalınca.. ilk aklına gelen şey; ölüm oldu.

Onun tutunacak dalı, sevecek, bağrına basacak, hayatın acı hamlelerine karşı kendisini koruyacak bir yakını yoktu.

Güneş gülerken.. göklerde mavi, beyaz bulutlar sevinçle koşarken, deniz ışıklar içinde, minik dalgalarla yanıp sönerken.. ölüm o kadar zordu ki..

Genç kadın yalnız, kimsesiz, parasız kaldım; diye tabiatın yarattığı bu güzelliklerden elini, eteğini çekemedi. Ve bir gün kendini Mersine işleyen vapurlardan birine attı. Yolculuk uzun sürecekti. Vapur o kadar da kalabalık değildi. İzmiri geçtikten sonra hemen hemen herkes biribirile tanışmış oldu.

Belma; güverte yolcusu idi. Vapurun bir kıyıcığında rıhtımdan aldığı bezden bir şezlongda oturuyor, ancak akşam karanlığı çökünce denize bakmak için biraz gemide dolaşıyordu.

Antalya yakınlarında yanına iri yapılı, pek genç denmeyecek orta yaşlı etikete pek aldırmıyan bir adam yaklaştı. Konuşmak istediği halinden belli oluyordu.

Belma, bu yolculuğu o kadar acı şartlar içinde yapıyordu ki, konuşacak

ahbaplık edecek hali yoktu. Hem o; yolculukta ahbaplıktan hoşlanmıyacak kadar sağlam bir terbiye almıştı.

Oradan belirsizce uzaklaşmakta idi ki.. yumuşak bir erkek sesi duydu :

— Sizinle biraz konuşabilir miyim kızım?

Genç kadın irkildi.

Yürümeli mi, dönmeli mi?

Yürürsem kabalık olacak, dönersem ne kazanacağım? diye karmakarışık şeyler düşündü. Fakat bazı seslerde insanı birden alan, inandıran, zevklendiren bir tesir vardır.

Belma döndü.

Derinlerinde acı, şikâyet, soru dolu ışıklar yanan gözlerini tatlı sesli adamın yüzüne kaldırdı.

Açıldıkca ince siyah kaşlarının üstüne serilen gür, kıvırcık kirpikler..

Bu gözleri ipekten gölgeleri ile örttükleri zaman da güzeldi, örtmedikleri zaman da...

Anlaşmaları uzun sürmedi.

Hayatını Türkiyenin, Avrupanın büyük şehirlerinde geçiren bu zengin adam; ihtiyar, fakir halasının yanında ıstırap çekmeğe giden bu genç kadını bırakmadı.

İstanbula beraber döndüler.

Ve genç kadın Şişlinin en yüksek apartmanlarından birinde, süslü, zarif, şık, mes'ut yaşamağa başladı. Aralarında kanunun düğümlediği bir bağ yoktu. Bu yokluk; genç kadını için için sarsmakla, düşündürmekle beraber, saadetini gölgeleyecek kadar da kuvvetli değildi.

Bu iş nasıl olsa bir kere olmuştu. Tabiatın güzelliklerinden, akşam karanlığından, Akdeniz kıyılarını kızıllaştıran güneşten gelen bir yaşama hazı içinde, bir his sendelemesine uğrayan geri alınmaz bir adım atmıştı.

Kocası, dürüst hareket etseydi, değil yanlış adım atmak, böyle birşeyi hayalen bile düşünmiyecekti.

Madem ki bu olmuştu. Şimdi hayatı kendisine zehir etmenin manası yoktu. Henuz pek gençti, güzeldi. Saadete susayan ruhu; temiz bir pınardan akar gibi iliklerine yayılan bir sevgi içinde serinliyordu.

Uğrunda etek dolusu para döken bu adamı seviyor, sayıyordu. Bir gün onun tarafından da atılır, sokak ortada kalırsa?..

Yine ihtiyar halasına gidemez miydi?

Bu gidiş, tabiî, ilk yolculuğunda olduğu gibi, mazlum ve temiz olmıyacaktı. Yaşayışını bütün çıplaklığı ile anlatsa, şüphesiz ki kovulur, sokakta kalırdı. Halası, nikâhsız yaşayan bir kadını evine alacak yaradılışta değildi.

Söylemese, başından geçeni anlatmasa?!. Bir gün ortaya çıkıverecek bir yalanla kirlenmek te, yapamıyacağı birşeydi.

Belma, düşüncesinin yine kara bulutlarla örtüldüğünü görünce, yerinden fırladı. Müfide telefon etti.

Beraberce Büyükdereye kadar tatlı bir gezinti yaptılar.

Yeşil gölgeli ağaçlar arasından, asfalt üstünde kayan şık otomobil..

Kuvvetle seven zengin bir adam...

Ara ara görünen mavi ipek deniz, Büyükderede coşkun bir muzik ve içkili, meyvalı enfes bir akşam yemeği..

Genç kadının göklerinde beliren üzüntü bulutlarını dağıttı. Fırtına atlamıştı.

***

Soluk yüzlü, fakir kıyafetli genç kadın, durmadan küçük mendili ile gözlerini kuruluyordu. Sözlerini şöylece bitirdi :

— İşte hepsini anlattım, bayanım. Bir çocuğumla sokak ortasında kaldım gibi birşey.

Evet, çocuğuna aydan aya para veriyor. Fakat onu da benim gibi sevmiyor. İkimizi de görmek istemiyor. Sizinle tanışmadan böyle değildi. Bizi unutturdunuz, siz unutturdunuz.

Belma daha fazla dinlemek istemedi. Zaten öğreneceğini öğrenmişti. Acıdığı kadını inandırarak apartmandan çıkardıktan sonra içinin; ağlayan, kanayan, sızlayan içinin sesini dinlemeden hazırlandı.

Daha iki saat önce sevdiği, bayıldığı bu cicili bicili yatak odasını, şık apartmanı, başkalarından çaldığı haklar üstüne kurulmuş bu lüks, fakat iğreti hayatı bıraktı. Buradan alacağı tek bir eşya olamazdı.

Küçük bavuluna eskiden kalma çamaşırlarını ve bir tek robu ile mantosunu koydu. Sokağa fırladı.

Apartmanda eksik olan yalnız Müfidin resmi idi. Kendisine bir, yıl çocuğu gibi bakan, düşünen, seven, iyi kalbli sandığı adamın resmini almaktan kendini mennedemedi.

Evli, çocuklu bir adamın, onları yüzüstü bırakarak bir başka kadınla zengin, süslü, şen bir hayat geçirmesini aklına sığdıramıyor :

— Müfidin de eski kalpsiz kocamdan ne farkı varmış? diye içleniyordu.

Ve bir yıl önce olduğu gibi, hayır ondan çok farklı, acılı bir yolculuğa çıktı.

***

Müfit, geldiği zaman Belmayı bulamayınca, şaştı. Çünki genç kadın, geç vakit sokakta yalnız kalmaktan hoşlanmazdı.

Hizmetçi, bayanın küçük bir bavulla sokağa çıktığını, giderken gözlerinin yaşlı olduğunu söyleyince, işin rengi değişti.

Gelen bayan yaşlı olsaydı, Belmanın halası gelmiş, nikâhsız yaşayan bu güzel kadını bir namus kaygusu ile almış, gitmiş; olabilirdi. Fakat değil, genç, solgun yüzlü bir bayanmış.

Müfit sokaklara düştü.

İcabeden her yere başvurdu.

On gün İstanbulu.. telefonu, zabıtası, dostları, terzileri ve her akla gelen vasıtasile didik didik aradıktan sonra, aklına gelen uzak bir ihtimalle Akdenizde yola çıktı.

Acaba Belma bir yıl önce olduğu gibi yine ihtiyar halasının yanına mı gitmişti?

Şimdi, bunu on gün önce düşünmediğine yanıyordu. Koca denizi nasıl aştığını hiç bilmedi. Durduğu yerde duramıyor, Belmasız dünyayı görmüyordu.

Sanki güzel kadın, yaşamak için lâzım olan her kuvveti beraberinde alıp götürmüştü.

Müfit kendisini, içi saman dolu bebeklerden farklı görmüyordu. Vapur açıkta durdu. Yeşil kıyılara doğru sandalla yaklaşan muztarip adam; kalbinin, kuş kanatları gibi titrek atışlarından ürktü. Sevgilisini bulamamak, buralardan boş dönmek acısı, birden öyle ateşle vücudünü kaplıyordu ki.. tutunacak bir yeri kalmayan ümitsiz insanlar gibi ağlamak, ölmek istiyordu...

Otomobil, tozu dumana katan bir çabuklukla köye doğru uçuyordu. Müfit kaç defa Belmadan buraları dinlemiş, hayalinde genç kadının çocukluk hatıraları ile dolu olan bu yerleri canlandırmıştı.

Köye yakın ağılın önünde, otoyu durdurdu; ve hızlı hızlı köye girdi.

Önüne çıkan bir kadın siyah yeldirmesi ile yüzünü örttü, kaçtı. İki çocuk, sorularına burunlarını çekerek karşılık verdi. Ve Müfit şaşkın şaşkın köyün öteki ucuna geldi.

İlerde, köyden ayrı, çitlerle çevrilmiş küçük bir ev görünüyordu. Önüne geçilmez bir kuvvet, adımlarını oraya doğru çekti.

Çitlerin, kargıların kapattığı çiçekli, küçük bir bahçede, görünüşü güzel, son derece güzel bir köylü kızı kuyudan su çekiyordu.

Üzerinde iri çiçekli, dallı, bir askılı etek, içinde yukarı doğru kolları sıvanmış beyaz bir blûz vardı. Saçlarını başının üstünde toplamış, dalgın, üzgün kuyudan kovayı çıkarmağa çalışıyordu.

Müfit, birden bahçenin kargılı kapısını açtı.

Genç kadının çığlığı, elinden kurtulan kuvanın kuyuda çıkardığı sese karıştı.

Müfit, Belmanın dizleri dibine düşmüş sadece ağlıyor, dizlerini öperek :

— Sensiz yaşayamam. Yaşayamam sensiz.. diye hıçkırıyordu.

Çok geçmeden, iki karanlık kalbin tuzağına düştüklerini anladılar:

Meğer Belmanın eski huysuz kocası ile, Müfidin eski sırnaşık metreslerinden biri sözleşmişler.. çekemedikleri bu saadeti yoketmek için (bırakılmış bir kadın ve çocuk) yalanını ortaya atmışlar.

Müfitle Belma Akdenizden yine beraber döndüler ve İstanbula, şık, temiz apartmanlarına ayak basar basmaz Müfidin ilk işi nufus kâğıtlarını alarak nikâh dairesini boylamak oldu.

Sürpagop Mezarlığında Kurulan

S İ R K'te

Her seyyah biraz kafese girer.. Ama dünyanın bu en yaman seyyahları, sefere başladıkları gündenberi kafesten kurtulabilmenin yolunu bulamamışlar...

On yedi yıl önce Sumatra ormanlarında yakalanan şu kaplan, on yedi yıldır, şu kafesin içinde dünyanın dört bir tarafını dolaşıp duruyor.. Ve her gittiği yerde, halk ayağına kadar gelerek, adeta karşısında geçit resmi yapıyor.

Yanındaki kafeste aslanlar var. Heybetli yelelerini, tarif edilmez bir azametle sallayarak, birer hançer gibi sivri ve keskin dişlerini gösteren ağızlarını açıyor, mahmur gözlerile şöyle etrafı bir süzüyorlar..

Ömrünü vahşî hayvanlar arasında geçirmiş ve kendi diyişile : (son nefesini gene bunlar arasında) verecek olan Kapiten Mareşal, çenesinde, boynunda, kollarındaki diş ve pençe izlerini göstererek anlatıyor :

— Aslan da kaplan da kızdığı zaman evvelâ pençesini atar, sonra ağzı ile saldırır.. Fakat beni sevdikleri için, kızgın zamanlarında bile nihayet şaka ederler, ölümü intaç edecek şekilde yaralamazlar.. Hani kedilerin, köpeklerin bazı şakaları vardırya, işte öyle.. Ayılara gelince, en uysal hayvan odur... Bugüne kadar ayılardan hiçbir zarar görmedim. Karnı doyunca yatar, mışıl mışıl uyurlar.

— Arslanlar, kaplanlar neden hoşlanırlar?

— En sevdikleri şey at etidir. Vakıa her eti yerler. Fakat at etine bayılırlar. Onun için biz, bunlara hergün at eti buluruz.

— Niçin üretmiyorsunuz, elinizde erkekleri de var, dişileri de..

— Olmıyor. Daha doğrusu doğan yavruyu yaşatamıyoruz. Orman iklimi lâzım.. Biz ise mütemadiyen dolaşır duruyoruz. Birkaç kere doğurdukları oldu, fakat çok geçmeden yavruları kaybettik. Onları küçükken muhafaza edebilmek ayrı bir iştir. Vakıa, vahşî hayvanları küçük yaşta yetiştiririz amma, bu yine hiçolmazsa bir, bir buçuk yaşında elimize gelmelidir. Malûmya bebek büyütmesi güç iştir.

— Nasıl yetiştirirsiniz?

— İhtisas işi... Hayvanı önce itaata alıştırmak, sonra yavaş yavaş bazı sözleri anlamağa sevketmek.. ve nihayet her dediğinizi yaptırabilecek bir hale getirmek lâzımdır. Bakın bunlar, ben ne dersem anlarlar ve yaparlar...

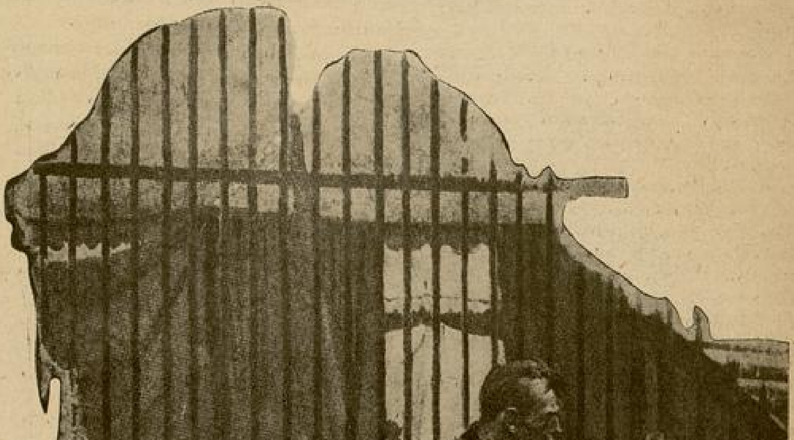

— Ne eder bir aslan?

Pençesile parmaklığı tırmalıyan en büyüklerini işaret ediyor :

— Şu, on dokuz yaşındadır. Şimdi Türk parasile altı, yedi yüz lira eder. Fakat satar mısın? diye sorarsanız, elbette alacağınız cevap (evet) olmıyacaktır. Bir marangoz, yahut terzi âlat ve edevatını satıp yerine yenisini alabilirse de, biz öyle değiliz. Senelerdenberi elimde büyümüş, beni anlamış ve sevmiş bir vahşî hayvanı elden çıkarınca, onun yerini

dolduracağı bulabilmek için yine yıllar ister...

— Bu hayvanların boşanmaları, bir kaza çıkarmaları ihtimali yok mudur?

— Dikkat ederiz... Mamafi fillerimizin en küçüğü, geçenlerde İzmirde nasılsa kaçmıştı... Sallana sallana, etrafı seyrede ede Basmahaneye kadar gitmiş.. Orade yakaladık.. Kimseye bir zarar vermemişti.. Allah esirgesin fil yerine aslan, veya kaplan kaçmış olsaydı, elbette bir facia olurdu..

— Nasıl korkutursunuz bunları?

— Bazılarının zannettiği gibi tabanca filân mevzubahs değildir. En büyük silâhımız kamçı ve çataldır.

Ve pantalonunun arka cebinden çıkardığı koskoca elektrik el lâmbasını göstererek, devam ediyor :

— Bir de bu... Meselâ oyun esnasında birdenbire cereyan kesiliverir de elektrikler sönerse, tehlike vardır. Hayvanlar karanlıkta azarlar ve saldırabilirler...İşte o zaman derhal bu lâmbaya sarılır ve ortalığı aydınlatırım. Hele lâmbanın ışığını onların gözlerine tutunca, akan sular durur...

— Bunlara afyon filân gibi uyuşturucu şeyler yutturmaz mısınız?

Kapiten Mareşal, otuz iki dişini gösteren bir kahkaha salıveriyor :

— İyi amma, o zaman bunların hayırı kalır mı?. Afyon yutunca bir köşeye sızıp uyuklarlar.... bu vaziyette kime lâf anlatabilirsin.. Canım aslan uyuz bir kedi yavrusuna döner... Günah değil mi?

— Ömrün vahşî hayvanlar arasında geçiyor, ve geçecek... Peki memnun musun bu hayattan?..

Kükremiş bir aslan gibi ağzını alabildiğine açıyor, kollarını havaya kaldırarak:

— Elbette... Elbette - diye bağırıyor - bundan zevkli ne var dünyada... Ormanların hâkimi, yeryüzünün en yırtıcı ve lâf anlamaz mahlûklarına hükmetmenin zevki az mıdır sanıyorsunuz?.. Bazan gözlerimi açar da şöyle bir bakarım onlara... Alimallah süt dökmüş kedi gibi birer köşeye sinerler de, mırın mırın yalvarmağa başlarlar...

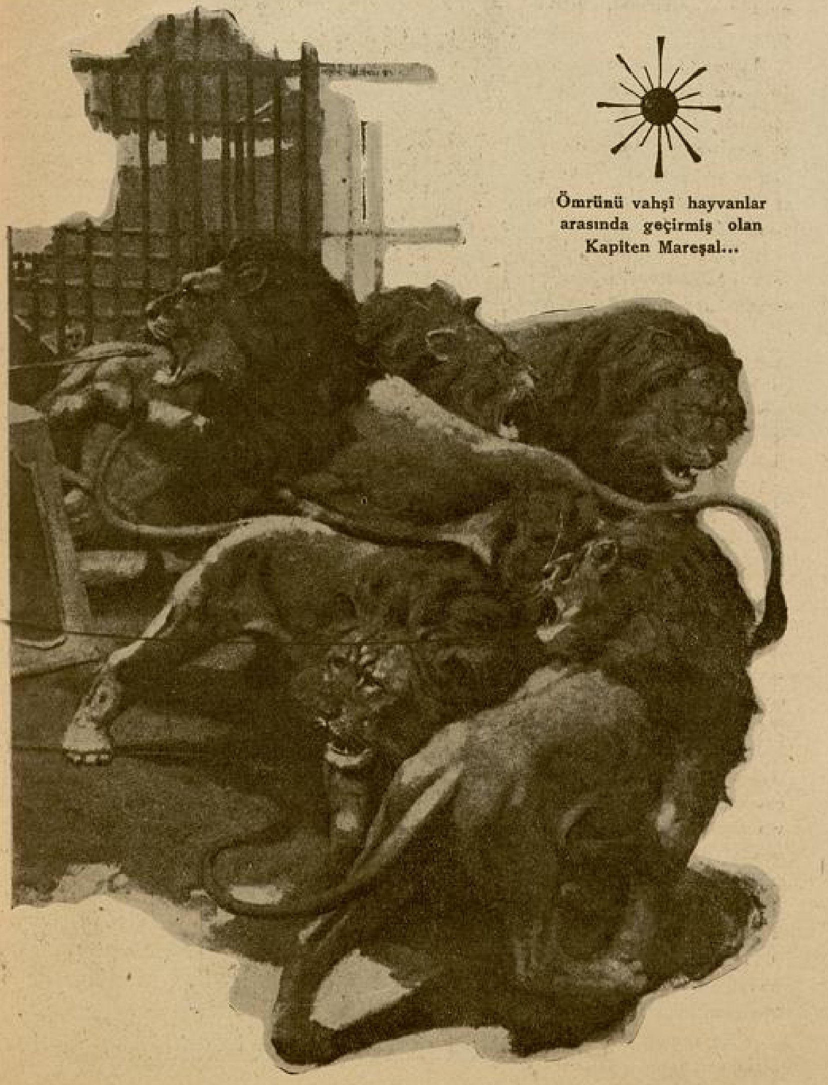

Ömrünü vahşî hayvanlar arasında geçirmiş olan Kapiten Mareşal...

Aslan mürebbisinin arkadaşı gülümsiyerek, kolunu dürtüyor :

— Büyük söyleme... hani...

Öteki derhal onun sözünü kesiyor :

— Evet, bazan meram anlatamadığım olur.. Şu ötemde berimdeki yara izleri de şahittir bu işe.. Fakat, arada sırada ufak tefek şakalar etmelerine de göz yummamak insafsızlık olmaz mı?

Ufak tefek şakaların izlerine bakıyorum : Bu çeşit şakalardan biri bile, herhangi birimizi haftalarla yatağa sermeğe yeter.

Eh.. Her yiğitin bir yoğurt yeyişi var... Bunların da şakacıkları böyle demek..

Ben, bir şakaya kurban olmamak için mümkün olduğu kadar kafeslerden uzaklaşırken, birer Hint racası azemetile ilerleyen fillerle karşılaştım.

— Nona !.. Nona !..

Yeryüzünün en muazzam cüssesi, toprağı, çökertecekmiş gibi çiğneye çiğneye, kâh sarkan, kâh kıvrılan, kâh sağa sola bükülen hortumunun arkasından, onu çağıran sese doğru yaklaşıyor.

— Nona.. haydi su iç...

Koyu kül rengi hortum, arabadan fışkıran su ile dolan koca yalağa dalıyor, sonra bir yılan gibi kıvrılarak ağzına giriyor ve orada boşalıyor.

İnsan, nasıl suyu bardağa doldurup içerse, fil de, - diğer hayvanlar gibi doğrudan doğruya ağzına değil - hortumunu bardak gibi kullanarak, kana kana hararetini dindiriyor.

— Nona.. buraya gel...

Geliyor.

— Nona nasılsın bakalım ?..

Yelpaze gibi kulaklarını sallayarak, süzgün gözlerini yarı açarak, başını hafifçe sallıyor. Bu, iyiyim, demekmiş.

— Arkası 32 inci sayfada —

GENÇLİK AŞISI NEDİR? BU AŞIDAN NELER BEKLENEBİLİR?

İlim ve fen adamları, beşerin gençlik kaynaklarını keşif için asırlardanberi büyük emekler sarfından geri durmamışlardır.

Ölüme mâni olmak, bu olamadığı takdirde hiç olmazsa beşerin ömrünü temdit etmek, binlerce ilim ve fen adamına, hayatlarının sonuna kadar uğraştıran bir gaye olmuştur. Bunlar arasında en ileri gelen sima, muhakkak ki doktor Serge Voronoftur.

Doktor Voronofun insanlara maymun guddesi aşılamak suretile gençleştirme usulü birçok kişiler üzerinde muvaffakıyetle tatbik olunmuştur. O kadar ki değil bütün dünya, Roma katolik kilisesi gibi bir taassup ocağı bile onun muvaffakıyeti karşısında serfüru etmeğe mecbur kalmıştır.

Doktor Voronof, bilhassa son senelerde gerek kendisine mektup yazan, gerekse gençleşme usulünü gazetelerde mevzuu bahseden birçok kimselerin kendisinin icadı olan maymun guddesini aşılamak usulünü yanlış anladıklarını gördüğü için bu hususta çok mühim izahlarda bulunmuştur.

***

«Maymun guddesi tedavisi» ismile tanınan gençleşme usulünü işitmiyen kalmamış desem, yeridir. Fakat son senelerde bilhassa beşer hayatını uzatmak sahasındaki üzücü tetkiklerim, tetebbülerim beni o kadar fazla meşgul etti ki bazı yanlış anlaşılan nazariyelere cevap vermeğe vakit bulamadım.

Dünyanın her tarafından almakta olduğum mektuplardan da anlıyorum ki, Voronof tedavisinin nelere kadir, nelere gayrikadir olduğu hakkında hayalî birtakım nazariyeler doğmuştur.

Bunun için mümkün olduğu kadar kısa ve sade bir lisanla gençleşme usulüm.. ve bunun tabiî bir neticesi olarak hayatı temdit nazariyem hakkında malûmat vermek fırsatını sevinçle karşılıyorum.

Bu yazımda gençlik kaynaklarının neden ibaret olduğunu, ve insan vücudünü ihtiyarlatan âmilleri, sebepleri anlatmak istiyorum.

Herşeyden evvel şunu söylemek isterim ki: hayat membaı ile, aşk kudret ve kabiliyeti, biribirlerine çok yakından alâkalar iki kuvvettir. Aşk, hayatta başlıca gayedir. Tabiat için herhalde yegâne gayedir. İnsanda daha yüksek alâkalar, daha biricik gayeler uyanmışsa, bunlar tekâmülün doğurduğu şeylerdir.

Bazı hayvanlarda, bilhassa arıda; erkek arı, aşk gayesini ikmal eder etmez ölmektedir. Buna sebep, tabiatın ona tevdi ettiği vazifeyi ikmal etmiş bulunmasından başka birşey değildir.

Her sahada hayat aşka bağlıdır.

Ölüm, aşk bittikten sonra gelir. Bu, belki bir saat, belki de uzun seneler sürer.

Bir erkeğin bu manada hangi yaşta ihtiyarladığını tesbit mümkün değildir. Bu, her şahsa göre değişir. Fakat umuma şamil olmak üzere denilebilir ki ihtiyarlık hayat veren kuvvetin zayıflamasile başlar. Esasen gençleşme usulümü ben, ancak bu esas kaideyi keşfettikten sonra inkişaf ettirmeğe muvaffak oldum.

Hayat menbaı nedir?

Hayat menbaının bağlı olduğu guddelerden herhangi birinin büsbütün iş görmez bir hale gelmesi üzerine, bir tefessüh başlar ki, bundan sonra umumî bir vücuttan düşme, gerek bedenî,

Dr. S. VORNOF: «Maymun guddesi tedavisi» isimle tanınan gençleşme usulünü insandan başka muhtelif hayvanlar üzerinde de tecrübe etmiştir...

Yazan:
Dr. S. VORNOF

gerekse dimağî bir yorgunluk başgösterir. Doktor Freud'ün de işaret ettiği gibi, bu guddenin kuvvetsizliği gençlerde bile birçok fisyolojik noksanlar doğurur.

Bu hayatî guddeler filhakika hayat kaynakları mesabesindedir. Çünkü ancak bunların işleyip te kanımıza hormon temin ettiği zamanlar, vücudca sıhhatte sayılırız. Bu hal yalnız sıhhat değil, ayni zamanda cesaret, civanmertlik ve istikbal hakkında itimat gibi enerji ve faaliyetten doğan hassalarımız üzerinde de çok müessir bir rol oynar.

Bence hayatta nekadar servet toplamış olursa olsun, vücutca ve dimağca yorgun, ve dünyada lüzumsuzluğunu hisseden bir ihtiyar kadar feci bir manzara yoktur.

*
* *

Voronof tedavisinin sırrı, hayatî guddelerin mütemadiyen hali faaliyette bulunması sayesinde, ömrü idame ettirmek kabil olduğunu keşfetmiş olmasındadır.

Bu guddelerin ifraz ettiği kıymetli mayiin, kanımıza temini devam ettikçe, vücudün kudret ve kuvveti yerinde bulunacak ve daima genç kalacağız.

Gençliğin biricik sırrı, bu guddelerin tam hali faaliyette bulunmasından ibarettir. Bunların noksan faaliyeti, yahut büsbütün hissizliği ise, ihtiyarlığın başlaması demektir.

Yaşları çok ihtiyarlamış birçok zinde insanlarla temasa geldim ki, bir asırdan fazla ömür sürdükleri halde, hâlâ çocukları oluyordu. Acaba bunun sebebi ne idi? Hayat verici mayi, bu yaşın yarısını ikmal etmemiş birçok gençlerde kuruduğu halde, bunlar nasıl oluyor da hâlâ genç kalmışlardı? 120 yaşında ölen bir Fransız tanıyorum ki 102 yaşında tekrar evlenmiş ve 120 yaşına kadar üc çocuk sahibi olmuştur.

*
* *

Goethe, Faustun ikinci kısmını yazdığı zaman 82 yaşında bulunuyordu.

Hem vücut, hem de dimağ zindeliği ifade eden bu muvaffakıyetini, neye borçlu olduğu kendinden sorulduğu zaman, büyük muharrir şu cevabı vermiştir:

«Beni genç saklıyan şey, aşkın münebbih kuvveti olmuştur.»

Bu sözleri söyliyen Goethe, hayatî guddelerimizin bizi daima genç, daima zinde saklamakta âmil olduklarını şairane bir lisanla ifade etmiş oluyordu.

İşte yeni hayat yaratmak vazifesini üzerine almış olan bu hayatî guddelerdir ki gençlik kaynaklarımız üzerinde tamamile hâkim bir rol oynarlar.

Esasen tarih te bize göstermiyor mu ki, ihtiyar yaşta büyük işler başaran simalar, daima büyük âşıklar arasından çıkmıştır. Bunlar arasında son demlerine kadar gençliklerini muhafaza eden Titian, İbsen ve Michael Angelo yüzlercesinden ancak üç misaldir. Sophocles: «Oedipus Rex» ini yazdığı vakit 90 yaşını geçmiş bulunuyordu.

*
* *

Dehâ, istidad ve kabiliyet gibi hassaların doğrudan doğruya ana hüceyreden kuvvet ve kudret alan dimağda bulunduğu tıbben müsbet bir hadise halindedir. Bütün istidatların devam müddeti ve kendini ifade kudretinin ise diğer bütün guddelerin faaliyetleri üzerinde nâzım bir rol oynıyan hayat guddelerimize bağlı olduğu da ayni kuvvetle ispat olunmuş bulunuyor. Bu guddeler kuvvetli olursa, zekâmız, şuurumuz ve istidatlarımız hemen hemen bir asra yakın bir zaman devam eder. Diğer taraftan bunlar kuvvetsiz olursa, ölüm en büyük zekâları da önünde sürükler, götürür.

Mozart, bunların çok güzel bir misalidir.

*
* *

Tuhafıma giden şeylerden biri de insanların alelûmum kendi vücutları hakkında sahip oldukları kıt malûmattır. Bu yazıda size son derece karışık ve nazik bir makanizma olan insan vücudünden bahsedecek değilim. Yalnız iddialarımın iyi anlaşılabilmesi için bir iki noktayı tebarüz ettirmek mecburiyetindeyim:

Kan, et, kemik, saç, diş, beyin ilâh... gibi biribirine uymıyan maddelerden terekküp eden insan vücudünün, bir gudde mahsulü olan tek bir hüceyreden vücut bulduğunu.. ve bu ufak hüceyrede bütün hislerimizin, vasıflarımızın, irsen kazanmış olduğumuz birçok şeylerin, daha bidayette mevcut olduğunu; şöyle bir düşünecek olursak hilkatin inceliğine hayran olmamak kabil değildir. Bununla beraber beşer vücudü, ayni maddeden mamul olmak itibarile, hepimizin ya birer dâhi, yahut ta birer meczup olmamız lâzım geldiğine hükmetmemiz icab eder. Bu küçük hüceyre, karakterimizi, istidatlarımızı, vücudümüzün güzel, yahut çirkin oluşunu, hatta gözlerimizin manalı yahut manasız bakışlarını, müstakbel sıhhatimizi içinde saklayan mikroskopik bir nüvedir ki; bilâhara beşer adı verilen maddî ve manevî varlık şeklinde inkişaf etmektedir. Tabiatın bundan büyük bir mucizesini tasavvur etmek bile hatadır.

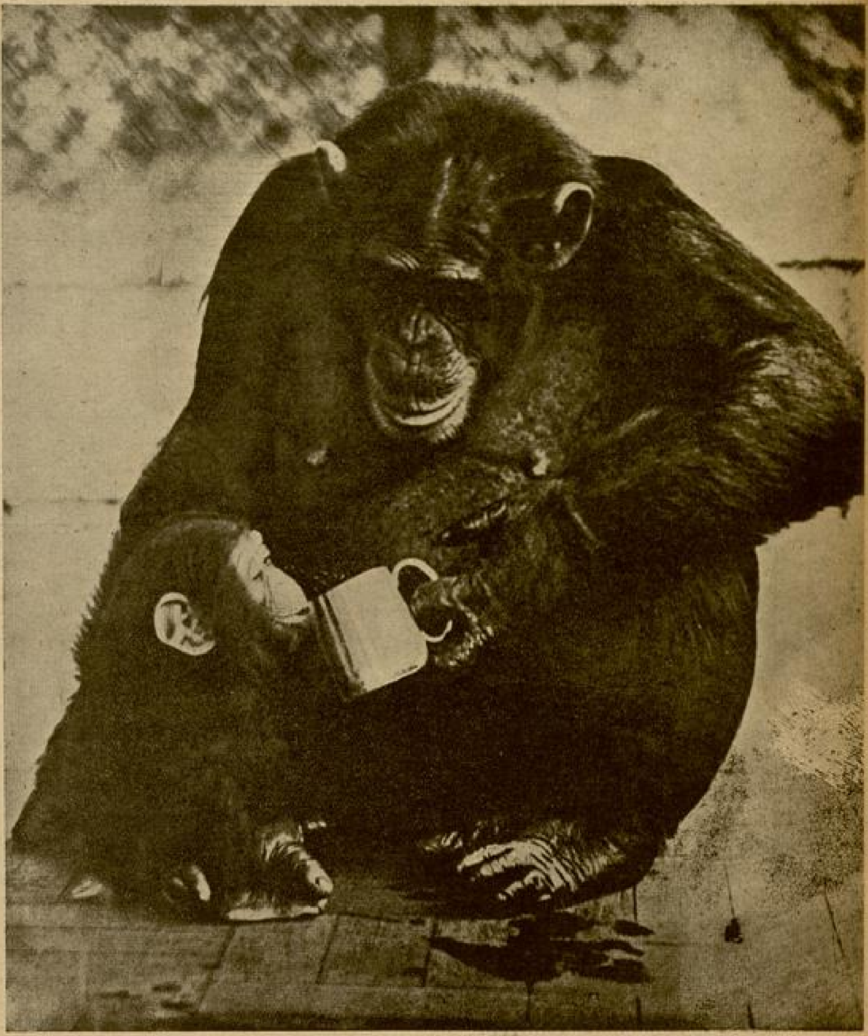

Büyük Harplere Ne gibi Bahaneler Sebep Olmuştur?...

Elinize aldığınız gazeteye şöyle bir göz atınız, radyonuzun düğmesini rasgele çeviriniz, tramvayda, vapurda, trende konuşanlara kulak misafiri olunuz, mahalle kahvesine gidiniz, bakkalı, kasabı, boyacıyı dinleyiniz... Ne bileyim ben, her yerde, her saat, her vesile ile kulağınıza gelecek ses, şudur :

— Harp... Harp yaklaşıyor!.

Biz, bu seste ne bir müjde neş'esi, ne de bir felâket acısı bulmadan, sadece, bir insan sıfatile ıstırap, fakat bir Türk olarak, kendinden emin insanlara has bir soğukkanlılıkla, gözlerimiz açık, kulağımız tetikte, ve hele yüreğimiz, imanımız, azmimiz kaya gibi, bekliyoruz.

— Harp patlamak üzere... Ortalık karışıyor..

Kaç senedir perde perde yükselen ve son zamanlarda artık daha fazla yükselecek perdesi kalmadığı için, hep aynı havada, ve bir nakarat gibi durmadan tekerrür eden bu feryat karşısında insan, kendi kendine soruyor :

— Her gün biraz daha yaklaştığı bağıra bağıra haber verilen şu kanlı gün acaba nasıl doğacak?

Bir dost meclisinde, bir taze kadının ortaya attığı bu ezelî sorguya, harpler görmüş bir yaşlı bayan, gülümseyerek cevap verdi :

— Gün deme, kızım... Belki bir gece yarısı, kimbilir, belki de bir gurup saatinde şuurunu kaybetmetmiş insanlar, biribirinin gırtlaklarına sarılırlar...

Asıl mevzuu unutmuş, gün mü gece mi? muammasının peşine takılmıştık.

İşsiz insanlar, mevzudan mevzua atlamanın yolunu, ne güzel buluyorlar...

Bunlardan biri : «gün mü gece miden ne çıkar?.. dedi. Asıl mesele, bu harp nasıl patlar, kim kime saldırır ve ne biçim, hele ne vesile ve behane ile saldırır.. Bunu keşfedebiliyor musunuz?»

Mecliste bir hararetli münakaşa başladı. Bütün millet isimleri, bütün diplomat adları biribirini kovalıyordu.. Musolini, Hitler, Blum... Stalin...

Evet, asıl patlıyacak bu harp?

Son büyük harbe sebebiyet veren bir tabanca kurşunile mi?

Avusturya Macaristan Veliahtını eşile cansız yere seren bir serseri kurşun, Avrupada kabarmış ihtirasların, gayizlerin, hasetlerin, iştihaların birden, bir ânda nasıl da alevlenmesine sebep oluvermişti...

O günleri düşündük...

Ya bugün?

Bugünün nasıl tutuşabileceğini keşfedecek kâhin aramızda yokmuş... Bahis döndü dolaştı, hep (dün) etrafında yayıldı... ve çok eski (dün) lere kadar uzandı...

Tarih ilmini birkaç defa hatmetmiş olmakla öğünen ihtiyar ev sahibi, gözlüğünün altından bakarak, bir konferans verir gibi anlatmağa koyuldu :

— Şimdi, kendi elile akıttığı kendi kanı içinde yüzen İspanya, hatırı sayılır bir koca devletken, hatırlar mısınız, 1897 de nasıl bir kazaya uğradı? O zaman İspanyanın Amerikada birçok güzel müstemlekeleri vardı. Ve bu yüzden bu iki devletin arası açıktı.. Açıktı amma, harp ta etmiyorlardı.. Günlerden bir gün İspanyaya ait Kubada, Havana limanında demirli bulunan Amerikanın Maine ismindeki kruvazörü, bir infilâkla batıverdi.

Cezair Beyi, 1827 senesi Nisanında Fransız konsolosu M. Deval ile münakaşa ediyordu. Söz arasında, asabiyetle oynattığı yelpaze, istemiyerek konsolosun yüzüne değdi. Bu hareket, Fransanın Cezairi işgal etmesi için, güzel bir bahane teşkil etmişti!...

Yazan :

K. FERİDUN

◆

Amerikalılar derhal hükümlerini verdiler ve: «Bu işi İspanyollar yaptı» diyerek harba başladılar. Amerika donanması Santiyago limanındaki İspanya harp gemilerini kıskıvrak yakaladı,. Neticede İspanya Kubayı da, Porterikoyu da, Filipin adalarını da kaybetti ve yarımadasına, kendi kabuğuna kapandı kaldı.

Asıl garibi, az bir zaman sonra denizin dibinden çıkarılan Maine kruvazöründe, yine bizzat Amerikalılar tarafından yapılan uzun boylu tetkikler isbat etti ki, bu kruvazörün batmasında zavallı İspanyolların hiçbir alâkaları yoktur.. Gemi bir kaza neticesinde infilâk etmiştir...

Basra harab olduktan sonra meydana çıkan hakikat...

İşte, kırk sene önce, bir devleti bütün müstemlekelerinden eden bir harb, böylece, bir garib yanlışlık ve suitefehhüm yüzünden çıkıvermişti..»

Eski bir tarih hocası olan mütekait erkânıharp kaymakamı söze karıştı :

— Ya, bundan birkaç sene sonraki Rus - Japon harbı?.. Bir sabah uyandık ki, Japon donanması Port - Artürdeki Rus gemilerini torpillemiş .. Şaşırdık kaldık.. Ne ilânıharp, ne ultimatum . Ne müzakere.. Ne nota hiçbir şey yoktu. Ve koca Rus - Japon harbı, işte böylece ansızın başlamıştı.

— 1755 te İngiltere ile Fransa arasındaki boğuşmaya ne dersiniz... O da öyle ansızın patlak vermemiş miydi.. Vakıa bu iki devlet, o sıralarda dünyanın birçok yerlerini, ezcümle Kanada ile Lousiane'yi aralarında bir türlü paylaşamıyorlardı. Derken, bir gün İngiliz donanması, yine habersiz, iki Fransız harb gemisini yakaldı; arkasından başladı rasgeldiği Fransız ticaret gemisini avlamağa .. Böylece tutuşan iki devlet tam yedi sene harp halinde kaldılar..

Sinirli bir genç kız, sabrı tükenmiş bir eda ile atıldı :

— Ya şimdi de bilmem hangi donanma, bilmem hangi devletin bir gemisini yakalamağa kalkışıverirse?...

Demindenberi büzüldüğü köşede bu harp hikâyelerini dinleyen afacan, dayanamadı :

— Harp, gümbür gümbür patlayıverir abla!

Bir kahkaha sağnağı arasında, tarih hocası, sözüne devam ediyor :

— Napolyon Bonapart hatıratında, Rusyaya yaptığı 1812 seferi için şöyle yazar : «Eğer o zaman aklı başında, işinin ehli, meselâ Taleyran ayarında diplomatlarım olsaydı, ben, harp etmezdim. Bu harp, beceriksiz diplomatlarımın bir marifetinden başka birşey değildir. Çünkü ben, uzaktan herşeyi göremiyordum. Harbe başladıktan dört gün sonra ise, Çar Aleksandr, bana birini göndererek; muhasamata nihayet verir de, işgal ettiğim araziyi bırakır, Niyemene çekilirsem, müzakerata hazır olduğunu bildirdi. Fakat ben, bu teklifi bir hile zannederek kabul etmedim. Meğer Çar, bunu gayet samimî bir şekilde bildiriyormuş.. Eğer bunu o zaman anlamış olsaydım, karşılıklı bir yığın insanın kanına girmekte devam etmemek için, tereddüt etmeden, bu teklifi kabul ederdim.» Görüyorsunuz ki, iki taraf ta harp istemiyor.. Amma, harp yine devam ediyor.

Tarih hocası, başını iki yanına sallıyarak, kahvesinden bir yudum daha aldı ve sözünü şöyle bitirdi :

— Harp, böyle, ekseriya, manasız anlaşamamazlıkların, yahut ukalâ, beceriksiz, burnunda kan tüten diplomatların marifetidir.

Pariste felsefe okumuş, fakat beğenmemiş olacak ki, halâ tarih kitapları karıştırmakla meşgul, iri buğa gözlüklü genç, piposunu bir kenara bırakarak, damdan düşer gibi :

— Fransızlar - dedi - yelpazeyi pek severler...

İhtiyar müverrih, ev sahibi olduğunu unutarak, köpürdü :

— Ne münasebet yani?...!..

Felsefeci kıs kıs güldü :

— 1827 de bir Fransızın suratına çarpan yelpaze olmasaydı Fransızlar, daha

— Arkası 28 inci sayfada —

9 Temmuz 1870 tarihinde Fransız sefiri Benedetti, İspanya işleri hakkında Prusya kralı ile görüşüp izahat istemişti. Kral, bazı cevaplar vererek, bundan daha fazlası için mazur görülmesini rica etmişti. Halbuki Bismark bu hareketi, Fransız sefirinin kral tarafından koğulduğu şeklinde neşrettirerek 1871 harbine sebep olmuştu.

DİKENLİ ÇİT

YERLİ ROMAN : YAZAN: CAHİD UÇUK

№:22

— Akşam üstü uyunur mu hiç !

Bahçıvanın kızı Ayşe, yavaş adımlarla geliyordu. Aylânın hamağına yaklaştı:

— Aylâ!..

Genç kız, gözlerini açtı:

— Ne var Ayşe?

Ayşe, gülüyordu..

— Kahvaltıyı hazırladım. Arkadaşlarına söyle de, karnı aç olan kaysı ağacının gölgesine gelsin...

Ayşe, geldiği yoldan dönerken, Aylâ, iki elini ağzına siper ederek bağırdı..

— Çocuklar!.. Kahvaltı sofrası kaysı ağacının gölgesine kurulmuştur. Karnı aç olan varsa, doyurmağa gitsinler!..

— Yemek lâfı olunca açlığımı anladım.

— Ben de!..

Hamaklardan yere atlıyorlardı. Aylâ, arkalarından seslendi..

— Benim karnım tok. Sizinle gelmiyorum. Kusura bakmayın! Hepiniz ev sahibi sayılırsınız...

Genç kız, gözlerini kapamıştı. İçine derin bir rahatlığın dolduğunu duyuyor, yüreğindeki yalnızlıkların, karanlıkların eridiğini hisediyordu. Çocukların çığlıklarını, kahkahalarını işidiyor,. kaybettiğini sandığı arkadaş sevgisini, yeniden bulduğu için, seviniyordu.

— Aylâ...

Genç kız, gözlerini açtı. İhsan, hamağın üzerine doğru eğilmiş, yüzüne bakıyordu.

— Sen niçin gelmedin, Aylâ?

Delikanlının gözlerinde, yüzünde, sesinde öyle büyük bir sevgi doluydu ki, genç kız ürperdi.

— Ben aç değildim İhsan...

— Ne yazık Aylâ, bir zamanlar beraber doyar, beraber acıkırdık!

Genç kız, delikanlının yüzüne bakıyordu. Bu yüz, eskisi gibi çocuk tazeliğinde değildi. Kaşlarının ortasında derin bir çizgi çizilmişti. Büyük bir hastalıktan kalkmış gibi yorgun bir görünüşü vardı.

— Ne kadar değişmişsin İhsan...

Delikanlı, içini çeker gibi bir soluk aldı :

— Yalnız yüzüm değişti Aylâ!

Çok söylemiş gibi sustu. Tunç renkli yanaklarını belirsiz bir pembelik sarmıştı:

— Ben, soğuk bir ayran içtim. Sana da getireyim mi Aylâ?

Genç kız, gözlerini hafifce yumarak açtı, yavaş bir sesle mırıldandı..

— Getir İhsan!..

Delikanlı, ok gibi koşarak hamağın yanından ayrıldı. Bahçe evinin arkasını dönerek gözden kayboldu. Genç kız, gözlerini tekrar kapamıştı. Kapalı gözlerinde İhsanın atlet vücudunu, geniş adımlarla koşarken görüyordu. Bu resim, başının içindeki hayalin önüne geçiyor, onu saklıyor, göstermiyordu. Yüreğini birdenbire büyük bir sevinç kaplamıştı. Gözleri yaşlandı.

— Aylâ! aç gözlerini!..

Genç kız, hamak içinde doğruldu. Gözlerinden yaşlar sızıyordu. Delikanlının uzattığı buzlu ayran dolu bardağı alarak dudaklarına götürdü. Soluk almadan içti :

— Beni düşündüğüne çok seviniyorum İhsan!...

— 3 —

Aylâ, yorgun adımlarla yukarı çıkarak, yazı odasına girdi. Geniş pencerenin saman rengi, üstü sarı buğday başakları işli perdesini açtı. Ortalıkta, öğle vakitlerinin derin sessizliği vardı. Genç kız, açık pencerenin önünde durmuştu. Uyuyor gibi, kıpırdamayan portakal ağaçlarına, üzerlerinde yarı kızarmış renklerile göz alan portakallara uzun uzun baktı :

Sonbaharın yalnızlığı, ortalığa çöküyor artık!...

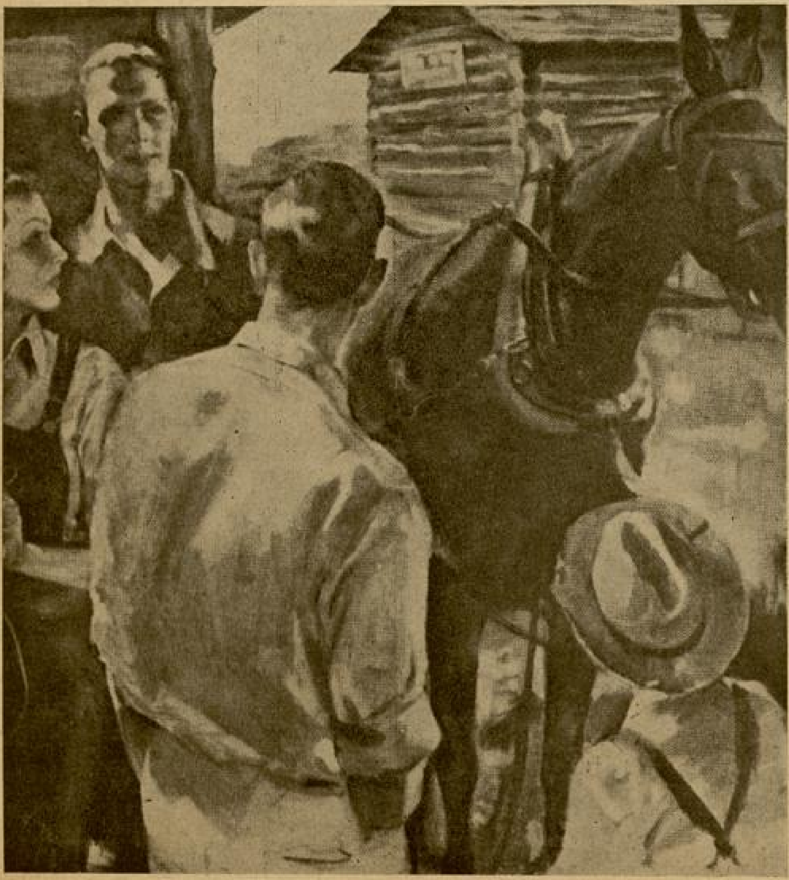

Çocuklar bir hafta sonra gideceklerdi. Aylâ çiftliğinde yapyalnız kalacaktı....

Bu yalnızlık sonbaharda mı? Yoksa, yüreğinde mi? Kestiremiyordu. Çocuklar, yolculuk hazırlığına başlamışlardı, bir hafta sonra gideceklerdi. Aylâ çiftliğinde yap yalnız kalacaktı. Yaprakları sararmağa başlayan ağaçlar, kuruyan yeşillikler, piliç olan civcivler, büyüyen buzağılar, artık onu memnun etmiyordu.

Düşen yapraklar, kuruyan otlarla beraber, yüreğindeki neş'e kuruyor, kayboluyordu.

Dört yanına baktı. Küçük yazı masası, kırmızı maroken koltuklar, kitap dolu raflar, duvardaki resimler, odayı dolduran bütün eşya, bir yıldanberi içinde yaşamış gibi, ona uzak ve yabancı görünüyordu. Sevdiği evi, odaları, bahçe, özenerek baktığı hayvanlar, herşey elbirliğile susuyor, onu yapyalnız bırakıyordu sanki...

Genç kız, tutunacak bir dal arıyor, düşünüyordu. Birdenbire aklına birşey gelerek gülümsedi :

— Ustamın hatıraları !...

Yazı masasının alt gözünü kilitleyen anahtarı, kitap rafının köşesinden çıkararak çekmeyi açtı. Orada büyük bir sarı zarf vardı. Onu alarak, kırmızı maroken kanepenin bir köşesine oturdu. Zarfın üzerinde, iri harflerle yazılmış bir cümle vardı :

«Aylânın evrakı perişanı!»

Genç kız, bu cümleyi okuyunca gülümsedi. Sonra birdenbire durarak düşündü: bir zaman önce, bu zarfı eline aldığı zaman, gözleri yaşarırdı.

Zarfta mektuplar ve bir küçük kutu vardı. Kutuyu açtı. Kutunun içinde bir tel kıvırcık saç, yarım bir sigara, bir şokola parçası, bir yüz para, üzerinde ustanın profili çizili bir kâğıt parçası vardı. Genç kız, büyük bir dikkatle bakıyor ve, mırıldanıyordu :

— Ustamın saçı, ustamın kendi elile çizdiği profili, yarım sigarası, bir gün cebinden düşürdüğü yüz para, bana verdiği şokolanın bir parçası; ve bir deste mektubu, benim ona yazdığım fakat vermediğim mektuplar, ondan bana kalan bütün hatıralar !...

Genç kız, kucağındaki hatıralarla konuşuyordı :

— Siz de bana birşey söylemiyorsunuz artık! Siz de susuyorsunuz. Bir zaman dudaklarınız vardı, bana yaşayabilmek için sükûnet, cesaret veriyordunuz. Sizinle konuştuktan sonra kuvvetli oluyordum. Niçin dudaklarınız yok oldu ? Kulaklarımdan yüreğime dolan sesiniz niçin sustu ? Gözkapaklarımın içindeki resimler niçin soldu ? Yoksa öldünüz mü ? Siz benim için kâğıt parçaları, zamanla yokolabilen maddeler değildiniz ki, şimdi ölmüş olmanızı düşündürüyorsunuz. Ebediler ölür mü hiç ? Şu halde niçin cevap vermiyorsunuz? Cevapsız kalmak, aşksız kalmak kadar zor değil mi Aylâ nine ? Siz tutunduğum son dallardınız, şimdi anlıyorum ki, ellerim boşluklarda kaldı.

Genç kızın gözlerindeki yaşlar sızıyor, kucağındaki kâğıtları ıslatıyordu. Bu gözyaşları herzamanki gibi, yürek ağrısından damlamıyordu. Susan, cevap vermeyen, resimleri solan, sesleri duyulmayan hatıraların ölümüne ağlıyordu.

Genç kızın yaşlı gözlerine, açık çekmenin kenarında duran ince bir paket ilişti. Kucağındakileri, kanepenin üzerine bırakarak kalktı. Çekmedeki paketi çıkardı. Paketin kâğıdını açtı. Bir deste kuru fulya çıkmıştı. Yüzünde bir gülümseme belirmişti :

— Belki bunların kokuları uçmamıştır!

Kuru fulya demetini kokladı. Sonra kâğıtların, kutunun yanına bıraktı :

— Senin de kokun kalmamış ! Bir bahar günü, ateşli dudaklarımızla seni öpmüştük, ne kokun ve ne de dudaklarımızın sıcaklığı var.

Genç kız, yanındaki hatıralara bakıyordu :

— Hindliler ölülerini yakarlarmış, içimde ateşi sönen bir aşkın, evvelâ hatıralarını yakacağım...

Genç kız, kanapenin üzerinde serili duran kâğıtları, kuru çiçek demetini, küçük kutuyu toplıyarak eline aldı. Odadan çıktı. Merdivenleri koşarak indi, bahçeye çıktı. Elindekileri yere bıraktı. Şuradan buradan kuru dal parçaları toplıyarak yığdı. Kâğıtları dal yığınının üzerine yerleştirerek içeri girdi. Bir kutu kibritle dışarı çıktı. Bir kibrit çakarak dallarını iyice tutuşturdu. Kuru dallar parlayıvermişti. Alevler,güneş ışığının altında sarımsı görünüyor, küçük alev kolları gerine gerine yükselirken, sarı mektup kâğıtları kıvrıla kıvrıla yanıyor, fulyaların kuru sapları yere, çubuk mercan gibi kızarmış, tahta kutu köşesinden ateş almış tütüyordu.

Genç kızın gözyaşları, yanan ateşle kurumuş gibiydi. Gözlerinde alevlerin parlaklığı, yanaklarında rengi vardı, gülüyordu.

— Aylâ ne yapıyorsun ?

Genç kız, başını çevirince İhsanla göz göze geldi.

— Ateş yaktım İhsan...

Delikanlı, Aylânın yüzüne bakıyordu :

— Hatırlar mısın Aylâ, çocukken, harmanlara gider, gece olunca köylülerle ateş yakar, alevlerin üstünden atlardık...

Genç kız, gülüyordu :

— Hatırlıyorum İhsan. İstersen şimdi de atlıyalım ?

İhsan, Aylânın yanından ayrılarak geriledi, rüzgâr hızıyla ateşin üzerinden sıçradı, karşı yana geçti.

— Haydi Aylâ sen de !...

Genç kız, elbisesinin eteklerini topladı, koşarak alevlerin üzerinden atladı. Delikanlının yanına geçti.

— Çocuklar ! Kahvaltı sofrası hazır... Karnı aç olan varsa, doyurmağa gitsinler...

— Aylâ! çocukluğumuzda atladığımız alevler daha büyüktü.

Aylâ, küçük yığının alevlerine dalmıştı:

— Bu, çok büyük ateşti. Fakat söndü İhsan...

Delikanlı düşünüyordu. Birşey hatırlamış gibi gözleri parladı :

— Harmandaki yanan alevler sönünce köylüler, kor ateşlerin etrafına çevrelenir mani okurlardı.

Genç kız hatırlamıştı :

Kokuları yel aldı
Alevleri sel aldı,
Harman ışıksız kaldı

diye başlayan bir tekerlemeleri de vardı.

Genç kız, kahkahalarla gülüyordu. Ateşi gösterdi :

— Bu da tıpkı öyle İhsan:

Kokuları yel aldı
Alevleri sel aldı,
Aylâ ışıksız kaldı.

— İmkânı yol Aylâ. Çünkü sen ışıksın, gözlerin yanıyor, yanakların yanıyor, pırıl pırılsın Aylâ...

— Haydi buradan gidelim İhsan.

Yavaş adımlarla eve doğru yürüyorlardı. İhsan mırıldanır gibi söyledi :

— Aylâ bugün sana bir haber vermeğe gelmiştim.

Genç kız durmuştu. Korkuya benzer bir merakla sordu :

— Gidiyor musun?

Delikanlı; cevap vermedi. Aylânın gözlerine uzun uzun baktı :

— Niçin cevap vermiyorsun?.

İhsan omuzlarını silkti :

— Gidişim, seni alâkadar eder mi ki Aylâ?

Genç kızın yanakları kızarıyordu, başını önüne eğdi :

— Evet İhsan!...

Delikanlı büyük bir heyecanla şaşırmıştı. Dudakları titriyor, çeneleri biribirine geçecek gibi vuruyor, ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Kısık, bir sesle sordu :

— Sahi mi söylüyorsun Aylâ :

Genç kız, hiç düşünmedi :

— Evet İhsan!...

Oldukları yerde kıpırdısız duruyorlardı. Genç kız, ıhsanın elini tuttu :

— Yürüyelim. İleride, su kenarında muz fidanları var oraya gidelim, bahçede benim en çok sevdiğim köşedir.

Delikanlının buz parçası gibi soğuk, titreyen eli, Aylânın ılık avucunda ısınıyor, titremesi diniyordu. Soldaki büyük arığın yanı sıra gidiyorlardı. Genç kız sordu :

— Rüyada mısın İhsan? Sulara basıyorsun.

Arığın kenarından sızan sular, yolun ortasını ıslatmıştı. Delikanlı gülümsedi :

— Rüyada gibiyim Aylâ !...

Fidanlığa gelmişlerdi. Geniş yaprakları, mat ipekten dokunmuş uzun yelpazeler gibi sallanan fidanların ortalarından büyük muz hevenkleri sarkıyordu. Arkadaki arıktan, taşlara çarpa çarpa akan su, oraya nemli bir serinlik vermişti. Fidanların kıyısında iki bahçe şezlongu vardı. Genç kız, elile şezlonkları gösterdi :

— Burası benim dinlenme köşemdir İhsan...

Delikanlı, yanyana duran şezlonklara

— Aramızdaki dikenli çiti kaldıralım İhsa!n..

bakıyordu. Genç kız, söyledi :

— Ayşe, benim yanımdan hiç ayrılmaz İhsan. Ben kitap okurken, o çorap dokur, yahut nişanlısına çevre işler. Bazan elindeki nakışlı renkli çoraba, ucına sırma geçmiş iğnesine bakarken, yüzü öyle mesut manalarla dolar ona imrenirdim İhsan...

Delikanlı, gözleri arıktaki suya dalmış, dinliyordu. Aylâ susunca, gözlerini sudan ayırarak ona döndü :

— Bir zamanlar, seni de, Ayşe kadar mesut, dünyayı unutmuş görüyordum. Piyano çalarken, şarkı söylerken, öyle yükseliyor, bizden, bizim havamızdan ayrılıyordun ki, Aylâ mesut diyor, ve bu saadetin uzamasını diliyordum.

Aylâ, yüzünde, gözlerinde, dudaklarında, yürekten anlayan, duyan manalar... ıhsana bakarak dinliyordu.

İhsan, kısık, titrek bir sesle anlatıyordu :

— Seni kıracaklar, üzecekler diye, yüreğim korku ile burkuluyor, seni bir gün görmesem çılgınca bir üzüntüye kapılıyordum Aylâ...

Genç kızın kalbi çarpıyor, kulakları oğulduyor, gözlerinden yaşlar sızıyordu :

— Çok acı çektin mi İhsan?

— Çok acı çektim Aylâ...

Sustular. Suyun taşlara çarpa çarpa akışı, yüreklerini yıkıyordu sanki...

— Seni, evlenecek sanıyordum Aylâ?

Genç kızın yezünden bir hüzün gelip geçti. Çocuklaşmış gibiydi, anlattı :

— Ayşe kadar mesuttum. Onunla uzak diyarlara gidecek, evlenecektik.

— Niçin evlenmediniz Aylâ?

Genç kız, ancak duyulabilen bir sesle söyledi :

— Uzak diyarlara gitmeyi kararlaştırdığımız haftanın içinde, bir gün haber aldım, ustam evliymiş!...

Delikanlı, yavaşça sordu :

— Çok acı çektin mi Aylâ?

Genç kız, başını kaldırarak, İhsanın gözlerine baktı :

— Çok acı çektim İhsan!..

Dertlerini söylemek, onları birdenbire hafifletmiş, dert çeken insanların beraberliğini yüreklerinde duyurmuştu.

Genç kız, gözlerinin ıslaklığını silerek, delikanlıya güldü. Yerinden kalkarak, biraz ilerideki büyük, kocaman dut ağacının gölgesine doğru yürüdü. İhsan da onun yanına yaklaşmıştı.

Aylâ, birşey hatırlamış gibi, İhsana baktı :

— Bana neyi haber verecektin İhsan?

Delikanlı, gülüyor, cevap vermiyordu. Aylâ, tekrar sordu :

— Ne söyliyecektin İhsan?

İhsan, gülümsüyordu :

— Bu sene ben de İstanbula gitmiyorum. Sana komşu geliyorum..

Genç kız, heyecanlanmıştı :

— Nasıl?

Delikanlı, eliyle, yandaki büyük yeşil, bahçeyi gösteriyordu :

— Komşu bahçeyi satın aldım.

Aylâ, iki bahçenin arasını bölen DİKENLİ ÇİTe dalgın bir gülümseyişle bakıyordu. Sonra bu gülümseyişi büyüdü, genişledi, gözlerinin derinlikleri pırıltılarla, yüzü bir çocuk sevincile doldu. Yanında duran delikanlıya sokularak, sıcak ve yakın bir sesle fısıldadı :

— Aramızdaki DİKENLİ ÇİTi kaldıralım İhsan!...

— B İ T T İ —

Muayyen bir zaman muteber olmak üzere reklâm için her türlü, rozet siparişlerini:

1000 TANESİ

90 TÜRK LİRASI

fiyat ile kabul ederiz. Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

N. Zigomala
Asmaaltında: Volto han
No : 9 İstanbul

Resim Mübadelesi

Bir okuyucumuz resim mübadelesi yapmak istiyor. Yurdun herhangi yerinden olursa olsun, Ankara resimleri ile mübadele yapmak isteyenler, aşağıdaki adrese mektup yazabilirler:
Adres : Hüsnü Yurduşen :
Komutay Basımevinde : Ankara

Rif Kahramanı :

Abdulkerim

●

Vatanını bir müstemleke yapmamak.. vatandaşlarını esaret boyunduruğuna düşürmemek için, Fransızlarla uzun müddet savaşan; ve sonunda merdane bir surette esir düşen Rif sultanı Abdülkerim, bugün Reunion adasında bir menfi hayatı geçiriyor.

İspanya ihtilâlleri herkesin gözlerini yine Fasa çevirdiği bu günlerde, gazeteler sık sık Abdülkerimden bahsediyorlar :

— Abdülkerim menfasından kaçtı.

— Abdülkerim, Fransanın bir müttefiki olarak, İspanya Fasını işgal için geliyor.... vesaire.. vesaire..

Bütün bu şayialara en doğru cevabı, ancak kahraman sultanın kendisi verebilirdi. Tayyare ile Reunion'a giden bir Fransız gazetecisi, Abdülkerimle nasıl görüştüğünü şöyle anlatıyor :

✱

"Bindiğim Ford, güneşli ve gölgeli yolun dönemeçlerini dört beş defa kıvırdıktan sonra, içini ot bürümüş bir bahçenin, basamakları aşınmış merdiveni önünde durdu. Etraf sessizlik içindeydi. Karşımdaki ev bomboş görünüyordu.

Methalde bir odanın kapısını vurdum. İçeriden bir sürme açıldı ve kapı aralandı. Bir baş ve bir çift şüpheli bakışla karşılaştım. Bu, Abdülkerimin kendisiydi.

Abdülkerimin yanına girmek, herkes için mümkündür; fakat muhatabının, Fransız hükümeti tarafından verilmiş bir müsaadeyi hâmil olduğuna kanaat getirmedikçe, ağzından lâkırdı almak kabil değildir. Bir gazeteciye, yanlış tefsir edilebilecek sözler söylemiyecek kadar zekidir. Çok ıstırab çektiği için insanlardan korkmaktadır.

Abdülkerim, dokuz senedenberi, menfasında, Fransayı hüsnü niyetine iknaa çalışıyor ve ondan, ıstırabını dindirecek bir hareket bekliyor.

Girdiğim odada bir sofra kurulmuş ve sofranın etrafına Abdülkerimin oğulları, yeğenleri, kardeşi oturmuşlardı. Beni de yemeğe alıkoydular.

⁂

Abdülkerim, Fası sulha kavuşturmak maksadile Fransaya teslim olduğu zaman, Fransız hükûmeti, kendisini, ailesini ve emvalini himaye edeceği vadinde bulunmuştu. O tarihte, Abdülkerim Fasta esir bulunuyor, Fransa ile İspanya arasında Abdülkerim hakkında müzakere cereyan ediyordu. İspanya, Rifli asinin kabil olduğu kadar uzağa gönderilmesinde ısrar ediyordu. Nihayet nefyedilmesi hakkında verilen karar, kendisine muvakkat bir tedbir olarak gösterildi; ve Abdülkerim 1926 ağustosunda Kazablankadan Abada vapurile Marsilyaya hareket etti. Gemide kendisinden başka sürgüne mahkûm edilmiş olan kardeşi Muhammed ve amcası Abdüsselâm, kadınlar ve çocukları vardı. İşte o zamandanberi Abdülkerim, Reunion adsaında, mağlûbiyet ve esaret acısı içinde mağmum bir hayat geçirmektedir.

Abdülkerimin, gizli kalmasını istediği hususi hayatından bahsetmiyeceğim; ve bu arzusuna hürmet edeceğim. Ümidi günden güne azalan, günden güne yese düşen mağlûb şefin misafiri olarak geçirdiğim birkaç gün zarfında zaptettiğim intibalardan yalnız bir tanesini zikrediyorum :

Abdülkerim bana birkaç defa şu sözleri söyledi :

— Kaçmıyacağıma dair söz vermiş bulunuyorum. Dünkü asîl düşmanlarıma karşı silâh çekmiyeceğime de söz verdim. Ne olursa olsun verdiğim söze sadık kalacağım.

Bugün, gözlerimi kapayınca bu sözler gene kulaklarımda aksediyor ve ortada birçok yanlış şayialar dolaşırken, evinde misafir kaldığım ve dürüstlüğüne itimad ettiğim adama, bu itimadımı tekrar etmek istiyorum!

Abdülkerimin sözünden dönmiyeceğine inanıyorum. „

— Kaçmıyacağıma dair söz vermiş bulunuyorum... Dünkü asîl düşmanlarıma karşı silâh çekmiyeceğime de söz verdim...

F L Ö R T

- Roger Regis - den

Çeviren :

FETHİ VARAL

★

R. C. Pansiyonun direktörü Misis Thumphreys, beni Mister Perkuîs e takdim edeli yarım saat kadar olmuştu. Konuşuyorduk. Elimde olmadan içimi çekmiş bulundum. Mister Perkuîs :

— Midenizden mi rahatsızsınız ? diye sordu.

Buna karşı çok iyi pastiller var.

— Hayır, rahatsız değilim, fakat fena halde canım sıkılıyor.

— Lâkin bakın önümüzde ne kadar güzel bir panorama var. İnsan burada da sıkılabilir mi ?

— Oh, bilirsiniz ki insan, daima panorama ile tatmin olamaz...

— Belki de evde fazla oturuyorsunuz. Deniz kıyısında ne güzel köşeler var, biraz dolaşsanız nasıl olur, acaba ?

— Bilhassa yalnız dolaşmaktan nefret ederim !

— Müsaade ederseniz size refakat edeyim.

— Teşekkür ederim Mister Perkuis!.. muhakkak ki sizinle gezinmek benim için pek zevkli olur. Fakat siz de genç oldunuz, değil mi ? Benim yaşımda bir delikanlının isteyeceği ayni yaşda bir arkadaş veya bir genç kızdır. Böyle devam ederse mutlaka Fransaya döneceğim.

— Dinleyin Mösyö Léfebuv, burada daha kalmalısınız. Bakın herşey nasıl değişecek. On senelik evliyim. Karım benden pek gençtir, yirmi beş yaşında ya var, ya yok. Kendisi gayet şendir. Baldızım Mis Elisabeth Cowende pek neşelididir. İkisi de aralarında gayet iyi anlaşırlar, iki kız kardeşden daha iyi, âdeta hakikî iki arkadaş gibi...

— Fakat...

— Müsaade buyurun! Bu sabah buraya oda tutmak için geldim. Karımla baldızım yarın gelecekler. Onları görürsünüz. Sizi takdim ederim. Sizin gibi genç ve nazik bir Fransız ile tanışmaktan çok memnun olacaklar ve sizinle; beraber gezmek için can atacaklardır.

Bütün bunları şaşkın şaşkın dinliyor ve muhatabımın benimle alay edip etmediğini düşünüyordum. Fakat, yanılıyordum. Gayet samimî bir adam olan Mister Perkuis sadece düşündüklerini açıkca söyliyordu. Dudaklarımın ucunda bir sual dolaştı : « Karısı ile baldızı acaba güzel mi idiler ?» Fakat bunu sormağa cesaret edemedim, sadece :

— Bu Bayanlarla tanışmak için daha birkaç gün sabredeceğim ! dedim.

***

Sofrada Mister Perkuîs'in karısile baldızı arasında oturuyorum. Mister Perkuîs, bunlara tenbih mi etmişti ne idi, herşeyden evvel bana hoş görünmege bakıyorlardı.

Ertesi sabah dördümüz de plâja gidecektik.

Yalnız genç kadınla kızkardeşı geldi; Mister Perkuîs romatizmadan muztaripti.

Misis Perkuis sordu :

— Yüzmek bilir misiniz ?

— Bilirim.

— Âlâ. Ben de bilirim. O halde ben açıkta yüzerken siz Betsy'ye kulaç atmasını öğretirsiniz.

Kabinede soyunurken aklımdan tuhaf tuhaf şeyler geçti :

«Acaba bana bir oyun oynayıp kızı başıma mı bırakmak istiyorlardı ?»

Sonradan bu düşünceme güldüm. Her gün sabahları plâja, öğleden sonra havâ

Gök Bayrak

28 Mart '880

"Gök Bayrak„ı okuyordum; Cengizhan, vaktinde hatıra biçiminde yazılmış bir dünya tarihi... Hikâyeyi anlatan bir Türk. Bir Uygur Türkü... O bize medeniyetin yanlış yanını, yahut öte tarafını gösteriyor; ve Asyanın göçmen ulusları, o medeniyet kötülüklerinin öc alıcısı bulunuyorlar.

Cengiz, kendisinin Tanrının ceza eli olduğunu haykırıyor; ve gerçekten tarihin bildiği en geniş imparatorluğu; "Mavi deniz„ den Baltık denizine.. ve Siberyanın büyük ovalarından kutsal Ganj ırmağına kadar uzanan imparatorluğu kuruyor... Eski acunun en sağlam imparatorlukları, onun atlılarının yürüyüşü ve askerinin okları ile yıkılıyor.

Cengizin Batı kıt'asını karma karışık etmesinden birtakım pek büyük sonuçlar çıktı:

Bizans imparatorluğunun yıkılması; Rönesans çağının açılması; dünyanın iki yanından - bir yandan Vasko dö Gama, bir yandan da Kolomp tarafından - yapılan deniz yolculuklarile Asya kıt'asının daha iyi öğrenilmesi; bu sırada Türk imparatorluğu kuruldu, Rusya imparatorluğunun kurulması yolu açıldı... Asyanın yüksek yaylâlarından kopan kasırga eski dünyanın meşe ağaçlarını, çürümüş.. kurt yemiş yapılarını devirdi. Moğol ve Türklerin Ayrupaya inmeleri bir tarihî kasırgadır ki, on üçüncü asrı yaktı yıktı, ve temizledi, dünyanın iki ucunda da iki tane Çin seddini kırdı. Bu sedlerden biri: eski Çin imparatorluğunu koruyan duvar; öteki de batıda, küçücük hıristiyan dünyası çevresini kapamış bilgisizlik ve boş düşünceler duvarıdır...

Attilâ'lar, Cengizler, Demirler de; Sezarlar, Şarlmanlar, Napoleon gibi insanların kafalarında yer tutmalıdır. Onlar büyük büyük ulusları iş başına koşturmuşlar, insanlık hayatınının derinliklerini dalgalandırmışlardır. Onlar etnoğrafiyi değiştirdiler, ırmaklar gibi kanlar akıttılar ve varlığın (eşyanın) yüzünü değiştirdiler.

Yalnız durgunluk, düşünce taraftarı olanlar, tabiatte olduğu gibi, tarihte de "Fırtınalar kanunu„ olduğunu anlamamak isterler...

[İsviçre Üniversitesinde bir vakitler felsefe doktoru olan bu adam, birtakım felsefe kitapları yazmıştır; lâkin kendisine ebedî şöhreti veren eseri öldükten sonra basılan (Journal İntime) hususî ruznamesidir].

Harbe, savaşa dil uzatanlar gök gürlemesine.. fırtınaları, yanardağları suç bulan adamlar gibidir; onlar ne yaptıklarını bilmiyenlerdir. Büyük şehirlerin havayı bozması gibi, medeniyet de insanları bozar.

Felâketler ise büyük bir yıkıntı, savruntu ile denkliği (muvazeneti) yeni baştan kurarlar. Bu felâketler yanlış yürüyen dünyanın yakasını tutup, onu zorla doğru yola getirir. Fenalık, kendi cezasını yine kendi verir, ve insanlardaki yıkma isteği, o sı ada daha bulunup ortaya konulmamış olan «doğrultucu» nun yerini tutar.

Hiçbir medeniyet yoktur ki: belli bir dereceden aşkın kötülüğe, adaletsizliğe, ahlâksızlığa, rezalete ve suçlara dayanabilsin.. O, belli olan kötülük derecesine varıncaya kadar patlar, saray yıkılır, darağaçları kırılır, müesseseler, şehirler, devletler, imparatorluklar devrilip gider.

Bir uzviyetteki kötülük o uzviyetin canını, kanını yiyerek geçinen bir mikroptur; eğer ortadan kaldırılmazsa, sonra o uzviyeti kemirerek bitirir.

Ve bu acunda hiç birşey mükemmel olmadığından, hiç birşey ölümden kurtulamaz!.

Ali Rıza Seyfi

---

fazla sıcak olmadığı zamanlar, veyahut akşam serinliğinde üçümüz birlikte gezmeğe çıkardık. Korulukta dolaşır, tam ortada, ağaçların seyrekleştiği yerde dinlenir, güler ve oynardık.

Böylece bir hafta geçti. Fakat bana öyle geliyordu ki, zevkim tamam değildi. Lâkin Mary'ye mi yoksa, Bests'ye mi yaptığım kurda biraz ileri gitmelidim? Muhakkak ki ne o, ne de öbürü beni reddedecek değildi. İkisinin arasında bir türlü karar veremiyordum. Sekizinci günü idi. Yine bir gezinti teklif ettim.

Betsy!

— Şapkamı koyup geliyorum, dedi.

Misis Perkuîs kocası rahatsız olduğundan gelemiyordu.

Genç kızla korulukta yürüyorduk. Daha ağzımızı açmamıştık. Fakat, ağaçların gölgelikleri bizi sardığı zaman Betsy deurdu... Ben de... Gözleri yarı kapandı; ellerini omuzlarıma dayayarak beni çekti: biribirimize bir kelime söylemeksizin ağız ağıza geldik, hem de o kadar kuvvetle ki...

Soluk aldığımız vakit Betsy haykırdı:

— Oh sevgilim! Niçin bukadar bekledik?

***

Bu ilk puseden sonra, hergün büyüyen bir sarhoşluk içinde yaşıyordum. Biribirimize sarılmak, dudaklarımızı biribirine kilitlemek için kaç defa koruda akşamı beklemiştik.

Artık, bana bir oyun oynarlar diye korkmıyordum.

Betsy bana kendisinden ne veriyorsa, samimî olarak.. ve hem beni, hem de kendisini sevindirmek için veriyordu. Mary'nin bizi yalnız bırakması ise kardeşini çok sevdiğindendi. Bütün bunlardan emindim. O halde talihimden memnun olmalı idim. Fakat hayır! Betsy'den ne elde etsem daha fazlasını istiyordum. İşte gitgide öyle bir hadde geldim ki, Betsy bunu aşmama müsaade etmiyordu. Bense bu haddi ne olursa olsun aşmak istiyordum. Bir akşam üstü ılık kuma oturmuş genç kızın kulağına birşeyler fısıldıyor, isteğimi anlatarak yalvarıyordum. Betsy herzaman anlamamazlıktan gelirdi. Bu sefer karşılık verdi, fakat red karşılığı.

— Niçin, diye haykırdım.

— Çünkü bu, iyi bir aile kızına yakışmaz.

— Ya puselerimiz, nüvazişlerimiz, bunlar yakışır mı? Bu kadarını veren dahasını da verir.

— Hayır! Ayni şey değil.

— Pekâlâ öyle ise, ben de yapacağımı bilirim.

— Ne yapacaksınız?

— Yarın Fransaya döneceğim.

Betsy içini çekerek:

— Hayır, sevgilim, dedi, gitmiyeceksiniz.

— Bak görürsünüz nasıl gideceğim.

— Olamaz, çok üzülürüm!

— Ya ben üzülmiyecek miyim zannediyorsunuz?

— Üzülmenizi istemem. Yarın belki... Belki de istediğinizi size veririm.

***

Betsy avucuma bir kâğıt sıkıştırdı. İçinde şunlar yazılı idi.

«Eğer mesut olmak isterseniz, söyliyeceklerime iyice riayet edin. Bu akşam saat altıda gürültüsüzce benim odama gelin. Her nekadar perdeler iyice kapalı olacaksa da, dikkati celbetmemek için, ışığı yakmayın! Sizi bekliyorum!..

Dediği saatta odasına çıktım. Yatakta yatıyordu.

— Çabuk olun! dedi.

Sevincimden haykırdım:

— Oh! Betsyciğim. Ne saadet!

Ve bu saadeti daha iyi tatmak için elektriği yaktım. Ne göreyim? Yanımda yatan Betsy değil, kızkardeşi idi!

— Yaptığınız doğru değil, dedi. Sözünüzde durmadınız!

— Bilebilir miydim ki?... Fakat niçin Betsy nin yatağında yatıyorsunuz?

— Mesele basit! Kızkardeşim size istediğinizi veremezdi. Düşünün bir kere, bir genç kız bunu yapabilir mi? Fakat kardeşim sizi de tatil bitmezden evvel kaybetmek istemiyordu. Bu kadar arzu ettiğiniz şeyi benim vermemi rica etti.

— Ve siz de kabul ettiniz, öyle mi?

— Tabii! Betsy'yi o kadar severim ki. Onun bedbaht olmasını istemem. Artık bundan sonra daha sakin ve daha makul olacağınızı ümit ederim.

— Ya olamazsam?..

— O vakit bana bildirirsiniz. Ben de, şimdi olduğu gibi, gelip sizi Betsy'nin odasında beklerim.

Teşviki Sanayi Bayanlar Dikiş - Biçki Yurdunda

Son senelerde gerek İstanbulda, gerek yurdun her köşesinde yeni yeni (Dikiş ve Biçki Yurtlar)ının açıldığını sevinç ve övünçle görüyoruz. Bu kıymetli müesseselerimizden biri de Çarşıkapıda "Tsşviki Sanayi Bayanlar Biçki ve Dikiş" okuludur.

Bu hususî müesseseler, faaliyetlerinin verimli semerelerini, talebelerinin öğrendiklerini; vakit vakit vücude getirdikleri güzel sergilerde teşhir edip bizlere gösteriyorlar.

(Dikiş ve Biçki) yurtlarının en büyük faydaları şu oluyor:

Birçok fakir aile kızları, bu yurtlarda edindikleri bilgilerle, güzel güzel maişetlerini temin ediyorlar, böylece kötü yollara, fecî akıbetlere yuvarlanmaktan kurtuluyorlar.

Yine bu yurtlara devam eden orta halli ve zengin aile evlâtları, iyi bir ev kadını, becerikli bir aile anası olmak için icabeden malûmatları elde ediyorlar.

Cumhuriyet neslinin genç kızları, yarının görgülü ve bigili anneleri olabilmek gayelerile, cemiyette tufeylî, ziyankâr bir unsur olmamak için, bu müesseselerde dikkatle çalışıyorlar.

Teşviki Sanayi Bayanlar Biçki ve Dikiş okulunun bu yılki mezunları, iki senede öğrendikleri.. ve öğrendiklerini tatbik eyledikleri dikiş, biçki, nakış gibi elişlerinden gayet nefis, muntazam bir sergi vücude getirmişleridr.

Teşviki Savayi Bayanlar Dikiş - Biçki okulu Direktörü Mürşide Cemil

Serginin açılma merasimine, şehrin bir çok tanınmış ailelerini, matbuat erkânını çağırmışlardı. Bir yazıcımız, (Yarım Ay) ve (Resimli Ay) mecmuaları namına bu nazik davetlerine icabet etmiştir.

***

Çemberlitaşta, Çarşıkapı Yeniokul sokağındaki okulun açık kapısından girdiğim vakit, yurdun genç talebeleri beni Direktörlük odasına aldılar.

Oda ve koridorlar davetlilerle hıncahınç dolu.

Saat on altı. Merasim zamanı gelmişti,

İki senelik emeklerinin.. edindikleri bilgilerin mukabili olan diplomalara kavuşacak genç mezunların, sevinç ve heyecanları gözlerinin parlayışından belli oluyordu.

Bütün talebeler davetlileri izaz edebilmek, ve onları memnun bırakmak için, içten gelen bir misafirperverlikle gayet samimî ve şen davranıyorlar.

Okul direktörü, okullarının kısa bir tarihçesini anlattı; ve bu sene mezun olan bayanların mesailerinden vücude gelen sergiyi görmek için gelen davetlilere teşekkür etti.

Bunun arkasından, bu yıl okulu birincilikle bitiren bayan Süheylâ ortaya çıktı; direktör ve öğretmenlerinin kendilerini yetiştirmek için sarfettikleri hassas çalışmaları anlattıktan sonra:

"Bütün bu saydıklarımın birer hakikat olduklarını, sergimizi gezip göreceksiniz!»

Sergideki bütün işler, bu yıl mezunlarının eserleridir.

Bu eserlerde göreceğiniz temizlik, güzellik ümit ederiz ki pek hoşunuza gidecektir.

Bu eserleri, kıymetli direktör ve öğretmenlerimizin bize gösterdikleri faydalı derslerle başardık. Bize bir hüner ve bir sanat öğreten müessesemiz direktörile, öğretmenlerimize önünüzde teşekkürr etmeyi bir borç biliriz, dedi.

Genç mezunun söylevinden sonra odadan çıktık. Küçük, dar bir koridorun nihayetinde kurdele asılı kapının önünde bütün davetliler toplanmıştı.

İstanbulun tanınmış ailelerinden birine mensup Bayan Mediha, kapının önüne geldi. Direktörün ricası üzerine makası eline aldı.

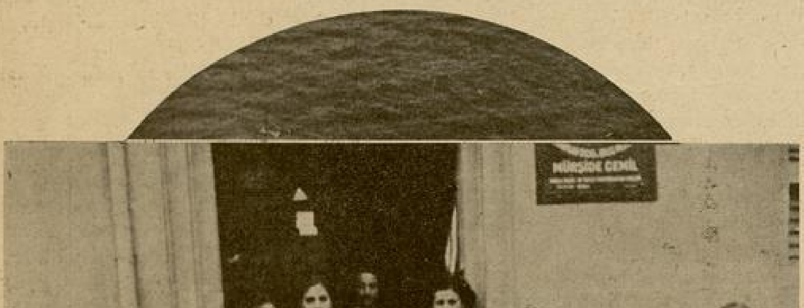

Teşviki Sanayi Bayanlar Dikiş - Biçki okulundan bu sene mezun olanlar.

Kordelâyı kesip sergiyi açmak saadetini kendine bahşeden okul direktörüne teşekkür etti; ve bu kıymetli müessese mezunlarının lâyık oldukları parlak istikbalden bahsetti... kordelâyı kesip sergiyi açtı.

Odaya giriyoruz. Anadoluda zengin bir ailenin düğün çeyizi gibi odanın her yeri, genç mezunların işlerile süslenmiş.

Duvarları baştanbaşa süsleyen kadın elbiseleri, cidden büyük emeklerle vücude getirilmiş olduklarını, insana ilk bakışta söyleyiveriyorlar.

Odanın karşısındaki köşede Atatürkün bir resmi konmuş.. etrafı da el ile yapma çiçeklerle süslenmiş. Bu büyük odaya sığdırılamıyan eserler, diğer bir odayı da işgal etmişler.

Sergideki bütün parçalar çok ince bir zevkle, büyük bir özenle hazırlanan göz yorucu el işlerinden yapılmış.

Beyoğlunda ki büyük mağaza vitirinlerini süsleyen ve tufeylî geçinen birçok aile kadınlarının gözlerini kamaştırarak, kalplerini devrilen bir bardak su gibi üzerlerine akıtan, kadın iç çamaşırlarının, burada teşhir edilen modellerini, inceden inceye tetkik ettim; ve gördüm ki bu işler fevkalâde temiz ve güzel! Ağır ve ucuz kumaşlardan yapılan mevsim ve modaya muvaffık modeller üzerine biçilip dikilmiş ipekli.. yünlü pamuklu roplar, tayyörler, tuvaletler, kombinezonlar.. v.s....

İki odayı da gezdim. Her yapılan işi beğendim, Yalnız nazarı dikkatimi üzerlerine çelen: bu bir yığın ipekli kadın eşyaları arasında, ancak üç erkek gömleği ile bir de erkek picamasının, kabahat işlemiş bir çocuk gibi, köşede buçakta kendilerini göstermekten utanır gibi bir halde durmaları oldu.

Nasıl olmuş ta bayanlarımızın aklına, bu kadarcık olsun biz erkekleri düşünmek gelmiş!., Bu erkek eşyasını yapan bayanın kim olduğunu bilseydim.. kendisini bu inceliğinden dolayı tebrik edecektim.

Okulun mezunlarının her biri, birer de erkek eşyası dikmiş olsalardı, ister sanat hayatına atılsınlar, ister evbark sahibi olsunlar.. zavallı biz erkeklere karşı daha büyük bir alâka göstermek üzere hazırlanmış olduklarını isbat etmezler miydi?..

Diğer ikinci odada çocuk çamaşırları ve sun'i çiçekler bütün davetlileri meşgul ediyordu.

Çiçekler, kerkes gibi beni de aldattı. Ortada bir masa üzerinde duran yapma bir krizantem çiçeği, pek tabiî duruyordu. Yaşlı bir bayan, okul talebesinden birisine:

— Ben bu çiçeğin yapma olduğuna asla inanmam.. dedi; ve masanın üzerindeki krizantemi elile kaldırıp koklamak istedi. Kaldırdı.. fakat çiçek öyle ustalıkla yapılmış ki.. bir dikiş kutusu, imiş!.. kapak açılınca kadıncağız hayretle:

Biçki ve dikiş müesseselerinden bir diğeri: Beşiktaş Dikiş yurdunun bu seneki mezunları.

— Ah! bu zamane icatları, diyerek şaşkınlığını örtbas etmek istedi.

* * *

Sergiyi baştanbaşa gezmiştik.

Talebeden birisi:

— Bayanlar.. Baylar.. yukarda çaya buyurunuz!..

Bir merdivenden yukarı kata çıktık ve buradan taraçaya geçtik....

Taraçada up uzun iki masa.. masaların üzerlerinde işlenmiş beyaz patiska örtüler... Çay bardakları. pastalar.. çatal, bıçaklar çok güzel bir zevkle yer almışlar!..

Çayları içiyoruz.

Yanımda gençliğine veda etmek üzere bulunan.. fakat tuvaletine gayet itina eden, tırnakları manikürlü bir bayan, bana dönerek:

— Bayım!.. bilmezsiniz.. gençliğimde ben de dikiş ve biçki işlerine pek meraklı idim.

Bizim zamanımızda böyle san'at mektepleri yoktu. Sonra, o zamanki koyu taassup biz kadınları, kafes arkasında saklamaktan, yani hapis etmekten başka bir işe yaratmazdı.

Çayından bir yudum içti, kendisini daha iyi dinlemem için:

— Bu sözleri söylemekten maksadım.. (bir iç çekerek) bizim gençliğimiz havaya geçti Bayım!..

Evlendim, fakat samimî bir aile yuvası kuramadım. Kocamın alın terile, bin zahmetle kazandığı paranın büyük bir kısmını boş yere harcıyorduk.

Ben de böyle bir san'at öğrenmiş olsaydım, kocam kendine dışardan hazır çamaşır, gömlek almıyacak.. ben de her sene terzilere dünya kadar elbise, çamaşır diktirme parası vermiyecektim.

Şimdi bu bayanları, bilmezsiniz ne kadar kıskanıyorum.

Onlar, evlendikleri vakit çok sağlam ve samimî bir aile yuvasını mükemmelen kurabilirler.

Bundan başka, ihtiyaç halinde, kollarındaki altın bilezik sayesinde, para ile dikiş ve biçki yaparak evin varidatını artıracaklardır.

Eşlerinin, çocuklarının ve kendilerinin çamaşırlarını, elbiselerini kendileri dikecekler ve böylelikle mühim bir para ekonomi edeceklerdir.

Bu bayanın sözleri benden ziyade kendisine pek tesir etmişti. Yüzündeki tebessümler kaybolmuştu. İkide bir ah! çekiyordu.

Kadıncağızı bir parça olsun teselli etmek istedim:

— Bu öğrenmemek, sizin kabahatiniz değildir.. bu kabahat, bu gibi şeyleri evlâtlarına öğretmenin bir bayağılık olduğunu zanneden ebeveyninizin, ve o zaman her aileye aristokrat bir terbiye veren saltanat idaresinindir!...

* * *

Mektebin kıymetli direktörünü birkaç dakika davetlilerinden ayırdım.

Kendisile, odalarındaki yazıhanede konuşuyorum.

Diktiği dikişlerde, kilometreler, tutan ipliklerin uzunluğuna dalan yorgun gözleri, gözlüklerinin arkasında fersiz duruyor.

Bu gün pek şen.. yüzü gülüyor.

Kurduğu bu hususî müessesesile Türk maarifine ve kadınlığına hizmet eden Bayan Direktöre sordum:

— Kaç senedenberi bu işin başındasınız?

— Tam on beş senedir.

Paris "Ecole de Rob„ dikiş mektebinden mezun oldum ve İstanbula geldim. Dikiş Biçki okulumu ilk defa Çarşambada açtım.

— Okulunuzda tahsil kaç senedir.

— İki sene.

— Bu sene kaç mezun veriyorsunuz?

— On üç mezun veriyoruz. Gelecek yıl 35 talebe mezun olacak sanırım. Mektebimiz talebesi arasında orta tahsil görmüş bayanlar da vardır.

— Tahsil şart mıdır?

— Evet, İlk tahsil şarttır. Buradan mezun olanlara, maariften musaddak, diploma veriyoruz.

İlk tahsilini ikmal etmemiş olanları mektebe almıyoruz.

Kendisini tebrik ve takdir ederek yanından ayrıldım.

SİNEMA

Yıldız Myrna Loy'u Tanıyor musunuz ?..

Belki ilk görüşte insana o hissi vermez amma, Myrna Loy, kadını ve kadınlığı bütün dünyaya sevdiren bir tiptir. Evlenmemekte kuvvetle ısrar eden birçok erkekler, Myrnayı beyaz perde üzerinde gördükten sonra :

— Eğer onun gibi bir kadın bulacağıma emin olsam, bugünden tezi yok evlenirim!

Mütaleasında bulunuyorlar.

Bundan yedi sekiz sene evvel Myrna Loy, ağır bir makyaj yapar, kaplan postuna sarılır, garip ve tuhaf rollere çıkardı. O zaman bilhassa uğursuz kadını temsil ederdi. Bugün ise ideal aile kadınlarını yaşatıyor. Karşılıklı sadakat esasına dayanan aile yuvasında, kocanın işlerine yardım eden mükemmel bir eş oluyor. Güzel, hem de çok güzel olmasına rağmen, şefkatli bir zekâ ve derin bir sadakatle değerli bir arkadaş ta olabileceğini isbat ediyor.

Bu vaziyet karşında bütün erkeklerin Myrna Loyla evlenmek istemelerine mukabil, o, kimseye varmıyor. Otuz yaşını iki sene geçmiş olmasına rağmen kendisine eş olacak kat'î bir erkek seçememiştir.

Bu hissinde, belki de küçüklüğünden beri yaşadığı hayatın büyük bir tesiri vardır. Çünkü Myrna Loy çocukluğunda kırmızı saçlı, çilli yüzlü, garib şekilde küçük ağızlı, açık renk gözlü, tavşan burunlu, sıska kollu bir taşra kızı idi. Misurinin çıktığı dağların eteğinde küçük bir kasabada doğdu. O kasabada, beş on senelik hummalı insan emeği, orada altın madeni namına ne varsa kazıp hepsini meydana çıkarmıştı. Ancak mutad fırtınalara ve sellere karşı koymanın çaresini bulamamıştı. Bu havali, tanınmış erkek yıldız Gary Coopere de pek yabancı değildir. O da Myrnanın yakın komşularından biriydi.

Myrna, o vakitler erkek çocuk pantalonu giyiyor, kesik saçlarını kuvvetli rüzgârlarda dağıta dağıta koşup oynuyordu. En ziyade sevdiği şey babasile birlikte balık avına gitmekti. Arasıra onunla dağlara çıktığı da olurdu. Bir tavşan, veya bir kuş vururlar.. yorulup ta oturdukları zaman bu kuş veya tavşanı kebap edip yerlerdi. Myrna Loy babasının en ziyade sevdiği kızı idi. Çünkü ona, tıpkı bir erkek çocuk gibi arkadaşlık ederdi.

Babası öldüğü zaman Myrna, altı yaşında idi. Aile Montona kalkıp Kaliforniyaya gitti ve Los Angeleste yerleşti. Küçük kız da bir dans mektebine devama başladı. Ruhunda, sinema stüdyolarile alâkadar olmak hevesi uyandı. On dört, on beş yaşına geldiği zaman mükemmel bir dansöz olmuştu. Hayatını kazanmak için gündüzleri dans dersi veriyor, ve geceleri de varyete numaralarına çıkıyordu. Bir aralık Los Angeles sinemaları filim başlamadan evvel dans numaraları göstermeğe başladılar. Myrna "Allahın on emri„ , "Bağdat hırsızı„ , "Romola„ filimlerinin oynatıldığı salonlarda dansetti. Bu numaralar kendisini meşhur fotoğrafçı Hanry Vaksmanın gözüne çarptırdı. Güzel endamı, zeki bakışları, bu büyük sanatkâra, genç kızın mühim bir istikbale sahip olacağını, pek iyi anlatmıştı. Bir gün akşama kadar muhtelif pozlarda resmi çekildi. Vaksman, ertesi günü bu fotoğrafları alıp Holivuda gitti. Oradaki tanınmış filim âmillerile büyük artistlere gösterdi. Bunların arasında Rudolf Valantino da vardı. Rudolf resimleri görür görmez, genç kızın; hazırlamakta olduğu «Kobra» filmi için mükemmel bir tip olacağına karar verdi. Kıza hemen telgraf çektiler. Ona mükemmel bir makyaj yaptılar. Tellediler, pulladılar, uğursuz kadın rolüne çıkardılar. Fakat tecrübeler pek iyi neticeler vermedi. Basit bir taşralı kızın birden yüksek bir sanatkâr olması kabil miydi? Bunu bizzat kendisi de anlamıştı. Filim âmilile Rudolfun ısrarlarına rağmen Myrna orada fazla kalamadı ve ailesinin yanına dönüp geldi.

Filimdeki bu ilk muvaffakıyetsizliği onun cesaretini kıracağı yerde benliğine müthiş bir gayret hissi, vermişti. İşe küçükten başlayıp bu suretle yükselmek lâzım geldiğine kail oldu; ve figüranlar arasına katıldı. Yavaş yavaş küçük rollerde muvaffakıyet kazandı. Ekseriya, Çinli, Hindli kız oluyor, daima doğu tipini temsil ediyordu.

Sessiz filimlerden bilhassa John Barrymore ile birlikte çevirdiği «Don Juan» da muvaffak olmuş, ve ilk sesli fimi "Çöl şarkısı„ nda bütün dünyanın gözünü üzerine çekmişti. Ondan sonra Transatlantik, Emma, 13 numaralı odadaki kadın, Fu Mançunun maskesi ve daha yirmiye yakın kordelâ çevirdi. Fakat bunların ekserisinde hep uğursuz ve fettan kadın rolünü oynuyordu.

Halbuki son iki sene zarfında Myrnanın san'at tipi büsbütün değişti. Aile kadını rollerinde muvaffakıyet kazandı. Bilhassa son çevirdiği «Bay, bayan ve daktilo» kordelâsında, şub daktilo Jean Harlowa karşı kocası Clark Gable'in zâfa düşmemesi için, öyle gayret ve şefkat gösteriyor ki, adam, nihayet bu muvakkat aşkından vazgeçerek aile yuvasına dönmeğe mecbur oluyor.

Acaba Myrna Loy bu vaziyette sebat edip kalacak mı? Yoksa gene değişmeğe mahkûm mu? Bir müddet sonra onu beyaz perde üzerinde bir başka tipte mi göreceğiz? Bu bilinmez fakat bugünkü halile seyircilerin o kadar hoşuna gidiyor ki, içimizde değişmesini istiyen bir tek kişinin bulunduğunu zannetmiyorum. Çünkü kadınlar, onda kendilerine aile hayatında nümune olacak bir şahsiyet buluyorlar. Erkekler ise ideal kadını madde halinde karşılarında görüyorlar. Hali, tavrı ve oynayışile kadınlara verdiği nasihat şudur: « Sevmek, sevilmek ve bir erkeğin mes'ut olmasını temin etmek için sade ferağat, fedakârlık hislerine ve bir melek safiyetine sahip olmak kâfi değildir. Hele erkeğin üzerinde müthiş bir istibdat tesis etmeğe kalkışmak, tatsız kıskançlık sahneleri yapmak, onu elden kaçırmak için başlıca sebeplerdir».

Peki o halde kadın nasıl hareket etmelidir. Bunu, sözle ve yazı ile tarif etmenin imkânı yoktur. Myrna, onları filimlerinde temsil ettiği şahsiyetlerin benliğile pek iyi göteriyor. O halde bu şirin kadının herhangi bir üniversitede «aile saadeti» dersi kürsüsü profesörlüğüne tayin edilmesi pek münasib olacak gibi geliyor. Fakat buna lüzum yok, çünkü o derslerini, tek bir üniversitenin kürsüsünde değil, bütün dünya seyircileri önünde veriyor.

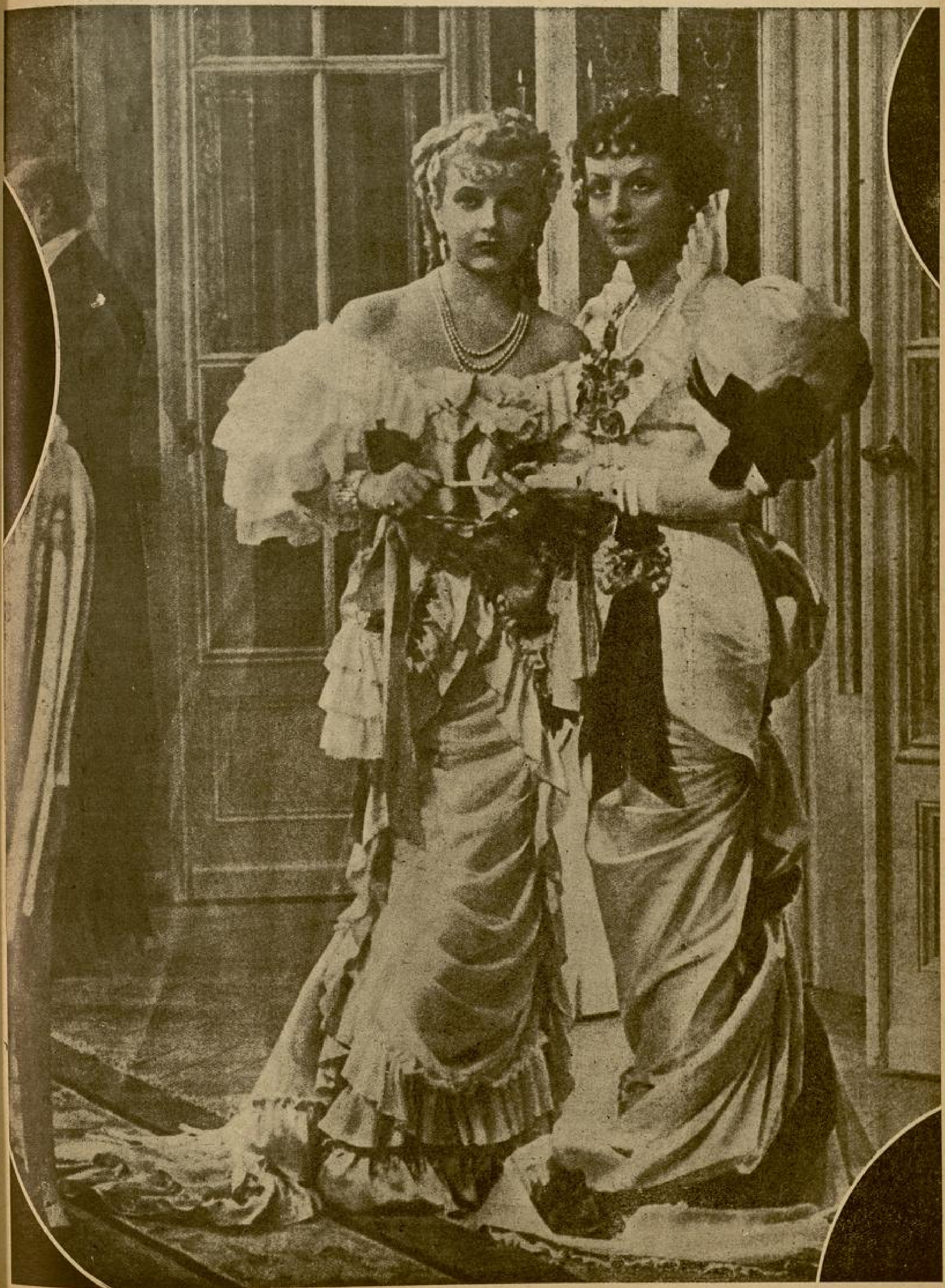

BEYOĞLUNDA HOVARDALIK

V.

Mübarek ezelî âşık!.. Aklı fikri kızlarda! Çıtı pıtı bir bayan gördü mü....

Banyoyu yaptıktan ve karnımızı tıkabasa doyurduktan sonra, keyfimiz yerine gelmişti. Şimdi, sıra tavla partisindeydi. Kodamanımız Engin Haserle tutuştu. Ben de Baydarı terletmeğe uğraşıyordum. Fakat, zavallı Haserin halini sormayın. Kodamanımız Engin hem elile, hem dilile yaylım ateşine bir başladı mı, oğlana yalnız nasıl mars olduğunu seyretmek kalıyordu. Avucunda kırık pullar, belini kedinin pençesine kaptırmış fındık faresi gibi gık bile diyemiyordu.

Beri tarafta da ben, Baydarla cenkleşiyordum.

Hele şükür! Onu temizleyebildim. — Yanlış anlamayın, bu işi tavlada yaptım! — Şimdi, Enginle ikimiz kalmıştık. Geçtik karşı karşıya. Al bakalım, şeş beş. Vay sen misin kaçan? İşte, düsse. Beriden Haser, semai tarzında:

— Düştü gönül bahri gama...

Nakaratını tutturdu. Zarlar, pullar gidip geliyor. Pencüse, şeşüse.

— Sana kim kaç, dedi? Al pulunu Kodaman, at bakalım geleyi!

Amma nafile! Ensonunda, ben de mağlûpların arasına karışmıştım. Kodamanımız Engin, daima olduğu gibi, yine şampiyon çıkmıştı.

Artık Bomontiye doğru yollanmaktan başka yapacak işimiz kalmamıştı.

Güzel yaz gününü, bizim gibi geçirmek isteyenler epeyce olmalıydı ki, caddeyi bıraktığımız halde, etraf yine kalabalık. Neş'eli bir âlem içindeyiz. Karşımızda engin bir peyzaj. Bir tarafta Okmeydanı, Boğaziçinin sırtları ve Çamlıca... Arkamızda uzun uzun minarelerile İstanbul ve ta uzakta bulutlarla örtülü ufuk...

Önde Kodamanımız Engin, arkada - bermutat kolunda caket - Haser ve biz, kazinodan içeri daldık. Havuzun yanında bir köşeye oturduduk. Kucağımızdaki paketleri masanın üstüne yaydık. Haser, salatalıkları soymağa, ekmekleri doğramağa

◆

Yazan:

Sabih Alaçam

◆

başladı. Bu işlerde, usta bir aşçı yamağı gibi, o kadar mahirdi ki, masamıza servis yapan garson bile, ona şaşkın şaşkın bakakalmıştı.

Garson da ne garsondu bilseniz! Gözünün biri mağrıba, biri maşrıka bakıyor. Sağ omuz gökte, sol omuz yerde. Ayaklar çarpık. Bir kelime ile, akıntı çağnozu gibi bir herif. Kodamanımız Engin dayanamadı; biraz olsun gönül eğlendirmek için, lâf kapısını açtı:

— Gel bakalım şöyle, senin adın ne, delikanlı?

Garson, yılışarak:

— Necmettin Deniz, beyağabey!

— Ulan, Necmeddinini anladık. Üstelik Denizi ne oluyor?

— Soyadı, beyağabey!

— Ulan, yiğit lâkabile anılır amma, Denizden başkası açmadı mı sinsileni?

Sonra, Baydara dönerek:

— Sen ne dersin bu işe?

Baydar, hazır cevap, hemen çiviyi yerine soktu:

— Yaraşmış doğrusu çocuğa, baksana, nasıl da dalgada!

Necmettinde tekrar bir yılışma. Sonra, ağzını çarpıta çarpıta:

— Biz, soyca denizciyiz, beyağabey. Dedem, takacı idi. Moruk Ahırkapı feneri bekçiliğinde kuyruğu titretti. Ben de askerliğimi Adatepe zırhlısında (!) yaptım.

Kodamanımız Engin yumruğunu masaya indirdi:

— Aferin ulan, haydi getir bize büyük bir fıçı. Göreyim seni, birayı denize düşüreyim deme, beynine inerim ha!

Necmettin Deniz, dörtnala gitti. O sırada cazbant ta fokstrot Fatmaya başlamıştı. Kısa boylu, biraz tombalakça bir kız, yuvarlak şanoyu dört dönüyordu. Ağzında megafon:

— Fatmmmma, Fatmmmma, derken gözlerine çapkın ve edalı bakışlar veriyor, bir yandan şan, bir yandan da başını sallaya sallaya figürler yapıyordu. Beyaz esvabile fındık kurduna benzeyen bu minik bayanın bir hayli tutkunları vardı. O, şarkıya başlar başlamaz, şanonun etrafını kuşatıyorlar, fokstrotu hep bir ağızdan aşkla, şevkle söylüyorlardı. Cazbant durdu mu bir alkıştır kopuyordu. Yeniden gelsin Fatma, yeniden gelsin alkış, yeniden gelsin fingirdek jestler ve:

— Fatmmmma, Fatmmmma!

Haser de bu yanıklar zümresine heman karışmıştı. Yerinde duramıyor, ikide birde cazbandın etrafında lâmelif çeviriyordu. Mübarek ezelî aşk! Aklı fikri kızlarda. Antikanın gönlü, gönül değil, balık oltası sanki! Bir yandan sarıkız için yanıp tutuşur, bir yandan kara kızla dalga geçer... Üstelik, bunlar yetmiyormuş gibi, çıtı pıtı bir bayan gördü mü,

kendi tabiri veçhile, parkiliverir hemanl Can çıkmadan huy çıkmaz derler, kalıbı bu uğurda dinlendirecek galibal Ne yapalım, başa gelen çekilir, kendi düşen ağlamaz. Atın ölümü nasıl arpadansa, Haserinki de kızlardan yana olsun! Sırası gelince ruhuna yollarız fatihayı, biz bakalım işimize!

Bahçe artık yükünü almıştı.

Necmettin Denizin müşteriden yana şansı vardı bugün. Onun servis yaptığı masalar, lebalep dolmuştu. Soyca denizci olan bizim garson keyfinden dört bir tarafa tazı gibi seğirtiyordu. Bira bedellerinin yüzde onunu hesap etmekten ağzı kulaklarına varacak nerdeyse! Meğer, Necmettinin neşelenmesinde başka bir sebep de varmış. Onu da Baydar keşfettirdi, lâf arasında :

— Haydi bakalım, gözet bizi, keyfin yolunda ama, arasıra dostları kollamalısın, tazele şu biraları, dedi. Necmettin Deniz, boşalan fıçıyı sırtladı, yine yılışarak sordu :

— Büyük mü olsun, beyağabey?

Kodaman :

— Yok, artık, fıçı istemez, duble getir, diye bastırdı kumandayı.

Biralar geldi, hem de iltimaslı tarafından, öyle safi köpük değil. Kadehleri kaldırırken, Baydar :

— Bugün işin ayna Necmettir, gibilerden verdi piyazı. Aval, ne dese beğenirsiniz ?

— Orası öyle beyağabey ama, asıl siz, beni yarın görün.

— Hayır ola ! Evleniyor musun ?

— Yok be beyağabey, horozu döğüştürüyorum. Halis Hinttir vallahi.

— Nerde oluyor bu döğüş ?

— Kasımpaşada, Acemin kahvesinde. Yoksa sizde mi geleceksiniz ? Beyhudeye geçmez gününüz. Horoz döğüşü, koç döğüşü, deve güreşi, ne isterseniz var... Yaşasın be! benim tüysüz meydana bir salınsın da görün ne yaman olduğunu!

Yangözle Kodamanımız Engine baktık. O, ustasıydı böyle şeylerin. Geçen sene bir koçu vardı ki, karşısına çıkacak hayvan bulunamıyordu. Bn sene de sakız bir koç besliyordu. Fakat daha gençti. Kumkapıdaki meraklıların hayvanlarını sindiren, hepsinin papucunu dama attıran Yavuz, hakikaten sahibi gibi yavuzdu.

Bu fırsatı kaçırmak istemedik.

Kodaman da çoktan hazırmış meğer ! Yine iş düşmüştü bana. Sabahleyin erkenden Kumkapıya gidecek, Yavuzu taksiye attığım gibi Kasımpaşaya geçirecektim. Sonra, hodıra meydan!

Artık, hep beraber, Yavuzun yarınki galibiyetini düşünüyor, şimdiden bunu teside başlıyorduk. Yaşasın Kodaman, yaşasın Yavuz, yaşasın yarın akşamki şölen !

Biraları boyuna tazeliyorduk.

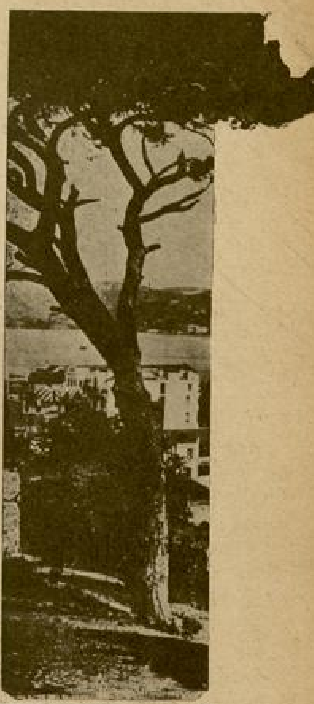

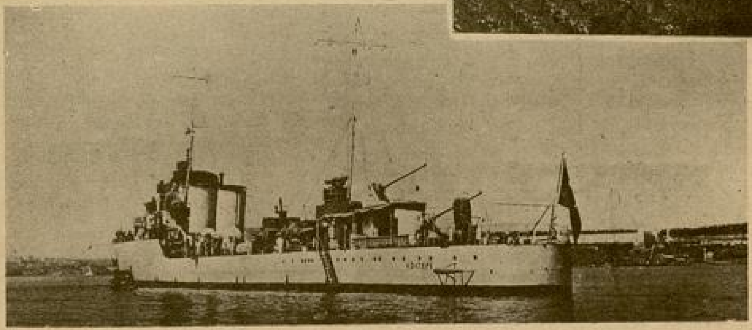

◆ Engin bir peyizaj. . bir tarafta Boğaziçinin sırtları...

◆ ... moruk, Ahırkapı bekçiliğine kuyruğu titretti.

◆ Ben askerliği Adatepe zırhlısında (!) yaptım.

Fakat, sıra hesaba geldiği zaman, Necmettin Denizin de - farkında olmadan! - bize ziyafet çekmek istediğini anladık. Cömert oğlan, dörder dörder getirdiği dubleleri ikişer ikişer saymasın mı? Gönlünden öyle kopmuştu bir kere, hiç hatırını kırarmıydık onun! Haser, dayanamadı, gider ayak :

— Aslansın be delikanlı, bizi unutma sakın, yarın horozun seyrine geleceğiz, diyerek omuz başından kuyruk sokumuna kadar okşadı. O, bizim gibi kabadayıların iltifatından memnun, boyuna yılışıyor, yılışıyordu...

— Altıncı yazı gelecek sayıda —

RESİMLİ AY

Her ayın birinci günü çıkar. 100 Sayfa — 100 Resim — Renkli mükemmel bir kapak. Muhtelif röportajlar, edebî ve ilmî makaleler, güzel hikâyeler, memleket yazıları, şiirler, Mahmut Yesarinin (Yarasalar) piyesi - Hags ormanı cinayeti (Polisiye roman) sinema, spor, mizah, bilmece v. s...

◆ Türkiyenin bu en zengin aylık mecmuasını mutlaka okuyunuz ◆

"Harbiye Mektebi„ Ankara Yolunda

— 5 inci sayfanın devamı —

İstanbul Komutanı ile İstanbul vali ve Belediye reisi, Harbiye talebesini Haydarpaşa garında selâmetlerken....

— Ne olurdu... Bir aksilik olsa da tren hiç olmazsa bir saat rötar yapsa?!.. Bunu söyleyen genç kız...

Büyük Harplere Ne gibi Bahaneler Sebep Olmuştur?..

— *Başı 15 inci sayfada* —

yıllarla Cezairin rüyasını göreceklerdi de ondan...

Ve anlattı :

— O senenin nisanında, sıcak bir gün Fransanın general konsolosu Deval, Cezair beyi ile bir mesele görüşüyorlardı... Cezair o tarihlerde bize bağlıydı... Yerli bey bir aralık, sinirlenerek, tavus kuşu tüylerinden yapılmış yelpazesini konsolosun suratına yapıştırdı... ve, Cezaire akın etmek için fırsat kollayan Fransızlar, aradıkları vesileyi işte bu yelpazede buldular..

Kadınlar gülüştüler :

— Meş'um yelpaze... Çok şükür ki modası geçti.. Artık kullanılmıyor...

— Ya Musolini, bir gün bunalıp ta önündeki vantilâtörü bir sefirin yüzüne fırlatırsa...

Bahsın hafiflemesine bir türlü tahammül edemeyen ev sahibi müdahale etti :

— Ya Kırım harbi... Bunun da zahirî sebebi bir papas kavgasından başka bir şey midir sanki.. Bilirsiniz ki, Kudüste, mukaddes makamlardaki papaslar, arkalarındaki devletlere güvenerek biribirlerini yeyip duruyorlardı.

Fransa katolikleri, Rusya ortodoksları himaye ediyorlardı. Ve bunlar mukaddes makamların bekçiliğini bir türlü paylaşamıyorlardı.

O sırada İstanbula gelen Rus elçisi Mentchikof, bu işi mevzuubahs ederek ortodoksların haklarının tanınmasını ve Rusyanın muhammi bilinmesini istiyordu..

Fransız imparatoru Üçüncü Napolyon bundan kuşkulandı. Padişah ise Fransız ve İngilizler tarafından teşci ediliyordu. Rus elçisi memleketine, eli boş, müteessir, mağlûp döndü Fakat Çar orduları da Moldavyaya yürüdüler...

Usulen Viyanada bir konferans toplandı. Neticesiz kalan bu konferanstan sonra Kırım harbi başladı.

Evet, bir papas kavgası dört devleti biribirine vermişti...

Amma diyeceksiniz ki asıl mesele, asıl sebep Rusya ile İngiltere arasındaki büyük ihtilâf, büyük rekabet ve yarıştı... Orası doğru.. Ancak sebep.. İşte bu, sekiz on papasın hırlaşmasından ibaretti.

Vakit gecikiyordu.. Misafirler kalkmağa hazırlanıyorlardı. Hepsinden önce davranan felsefeci genç, ayakda anlatıyordu :

— «1870 harbini unuttunuz mu?.. Hani Fransızlarla Almanları çarpıştıran.. ve bu iki millet arasında halâ sönmiyen bir kin uyandıran harp... O da bir (hiç) ten çıkmamış mıydı? İspanya tahtına Hohenzollern hanedanının geçmesi meselesi Fransa ile Almanya arasında bir ihtilâf zemini olmaktan çıkmış, hallü fasledilmişti.

Fransa elçisi Benedetti Prusya kıralı ile Ems de görüşerek, memleketine memnun dönüyordu. Fransız Hariciye nazırı ise, Prusya kıralından bu hususta teminat istemesi için sefirine yazıyordu. Kıral, böyle birşeyin mevzuubahs edilmemesini gayet nazikâne bildirdi.

İşte, bu cidden nazikâne bildiriş, Bismarkın elinde Fransaya hakaret eden bir cevap şekil ve mahiyetini alıverdi.

Bismark sofrada, yemek yiyordu. Bir kâtip, resmî gazeteye gönderilmek üzere hazırladığı cevabı, Bismarka getirmişti. Bismark, kafasında bir ânda doğan bir hile şimşeğine uyarak, bu cevabı tahrif etti.

Fransa hakarete maruz kalıyordu.

Fransaya saldırmak için vesile arıyan Bismark, bu (harp) için, bula bula bu (tahrif)i bulabilmişti. Ve böylece iki millet boğuştu, aylarla kan döküldü.. ve halâ bunlar, tam altmış altı senedir biribirlerine düşmandırlar...

Genç filezof, bu sefer tarihçiliğini unutarak, öz mesleğinin adamı oldu :

— Yeryüzünde hırs bitmiyecektir. Biribirlerini çekemiyen insanlar gibi, milletler de biribirlerine saldırmak için fırsat bekliyorlar... Bu, tarihte görüldüğü gibi bazan bir anî baskın, bazan bir yelpaze darbesi, bazan bir küfür, bazan bir kelime tahrifi, veya bir serseri kurşundur. Tıpkı kavga etmek için bahane arıyan ve yan baktı, çamura bastı diye karşısındakine sataşan aklı tepesinden bir karış yukarıdaki insanlara benzeyen milletlerin çoğu da...

Ev sahibi, kapının eşiğinde, genç filezofu ikaz etti :

— Milletlerin deme evlâdım... Milletlerin ne suçu var... Günah milletleri sürükleyenlerde...

— Sürüklenmesinler,..

— Her millete bir baş lâzım, ne yapsınlar..

— İyi baş bulsunlar öyle ise,..

İhtiyar, gözlüğünün altından gülümsiyerek, tatlı bir sesle sözü kesti :

— Doğru amma... Her millet için, kolay mı, bir Atatürk bulmak?..

P E R B A Z İ L

PERBAZİL

Elektriksiz, makinesiz, buharsız, son sistem ve dünyanın en tehlikesiz "Daimî Ondüle„ sistemi: Perbazildir.

Türkiye Cumhuriyeti hükûmeti tarafından verilen ihtira beratı 1953; ve İsviçreden alınan beynelmilel ihtira beratı da 4860 - 2 Numaralıdır.

Perbazil sistemini icadeden Vasil Perbazil

Adres :

Beyoğlu — İstiklâl caddesi 133 numaralı Hasanbey apartmanı birinci kat.

Telefon : 49348

◆

Hariç memleketlerde şubeleri: Paris, Bern, Roma, Bükreş, Belgrat, Atina.

◆

İyi bir baş tuvaletile güzelliğe malik olmak isterseniz : güzelliği seven Bayanların yaptırdıkları Perbazil sistemi ile saçlarınızı permanant yapınız, ve her yerde bu sistemi arayınız.

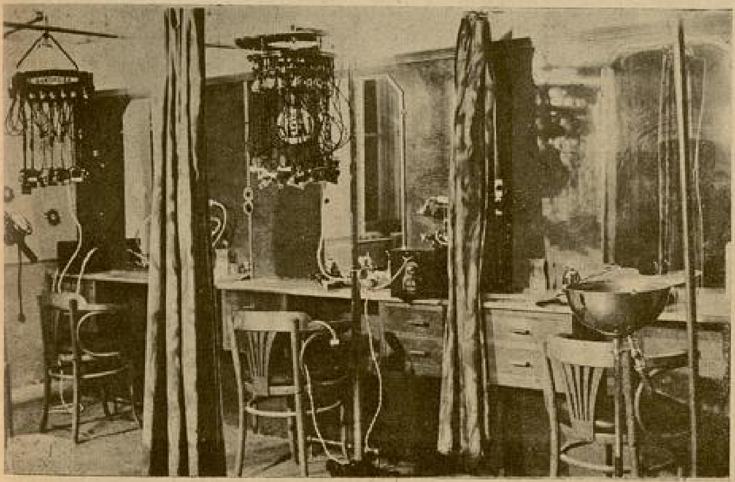

Perbazil müesseselerinin İstanbul merkez şubesinin içden görünüşü

Paris üniversitesi kimya şubesinden mezun olan Vasil Teksapanın, Pariste keşfetmiş olduğu bu ilâç sayesinde kadınlar, makine ile büyük ıstıraplara tahammül ederek yaptıkları baş tuvaletlerine artık bir nihayet vermişlerdir.

Türk tabaasından olan Vasil Teksapan : "Perbazil„ ismi verdiği bu sistem için, Türkiye İktisat Vekâletinden ihtira beratı almış, Türkiyede bu ilâcile onbinlerce permenant yapmıştır.

Dünyada emsali görülmemiş bir tarzda gayet kolay ve basit bir suretle, bayanlara hiçbir işkence ve ıstırab vermeden bu usulde yapılan permenant, bugün Avrupada bilumum kuvaförler tarafından kullanılmaktadır. Bu sistem, bayanların en büyük güzelliklerini teşkil eden saçlarını, döken ve yakan diğer makinalı ondülasyonların korkulu ve işkenceli vaziyetine nihayet vermiştir.

Bütün Avrupada rakipsiz bir surette revaç bulan "Perbazil ondüle sistemi„ni bugün İstanbulda da -dört berberden mada- bütün İstanbul berberleri kullanmaktadır. Saçların teravetini hiç bozmadan, gayet natürel bir surette kıvırtırarak, bayanlara tabiî bir güzellik bahşeden Perbazil permenantı, makine permenantından daha çok uzun zaman kıvırcıklığını muhafaza eder.

Dört senedenberi muvaffakıyetten muvaffakıyete koşan.. on binlerce permenant yapanların daha henüz hiçbirinden - makinada saçlarını yaptıranlar gibi- en ufak bir şikâyet bile duyulmıyan "Perbazil Sistemi„ ni bütün bayanlarımıza tavsiye ederiz.

Perbazil müesseselerinin Atina şubesinin dışdan görünüşü.

Yazan:
UMRAN
NAZİF
YİĞİTER

TANGONUN ÖLÜMÜ

İÇTİMAİ
TEZ ROMANI

No. 7

★

Macit, ayrıldıktan sonra evine dönerken, yarı pişman yarı memnundu:

— Belki böylelikle sevdiğim Mübeccel ile evlenebilirim, diyordu.

Sonra bir vicdan azabının tesirile :

— Ne yapsam Mübeccel Ulviyi seviyor. Yarın her ikisinden de af diliyeyim, onların saadetine mani olmıyayım. Bu, bir ahlâksızlık olur, diye söylenerek yürüyordu.

***

Macidin kurduğu tuzağa düşen; kıskançlık yüzünden işin içyüzünü araştırmayı bile düşünmiyen Ulvi, ertesi gün derhal Cideye hareket etmişti. Birisi babasına, birisi de Mübeccele hitaben ikişer satırlık iki mektup bırakmıştı. Babasının mektubunda :

Bu mektuplar, her iki köşkte de büyük bir heyecan ve teessür uyandırdı. Uzak semtlerden, nikâh için gelmiş halalar, teyzeler, amcalar ahbaplar ve civar komşular bu talihsiz genç kız için uzun uzun ağladılar.

Bu vaziyetten memnun olan yalnız Macitti.

Mübeccel, doktorun bu mektubunu, baygınlıklar geçirerek okudu. Annesini, pek küçükken kaybettiği için ayrılık acısının ne demek olduğunu pek güzel bilirdi.

Doktorun bu hareketi, bütün düşüncelerini, güzel emellerini alt üst etmiş; onu büyük bir hayal inkisarına uğratmıştı!

Sevilen bir insandan ayrı düşmek.. onu kaybetmek ne acı şeydi!..

Bu gece gökyüzü bile içli içli ağlıyordu.

***

Sarayın hiçbir denaetten, hiçbir cinayetten çekinmeyen tüfekçileri....

«Sürgüne giden bir adamın karanlık istikbali peşine, genç bir kızın hayatını bağlamak istemediğimden, habersizce kaçıyorum. Ona parlak istikballer temenni ederim.» diye yazılı idi.

İstanbuldan uzak bir muhitte :

Vapur Cide limanına demir attığı zaman güneş henüz yükseliyordu. Vapurun güvertesinde toplanmış, bavullu balyeli, kadınlı erkekli, çoluklu çocuklu yolcuların arasında Ulvi de bulunuyordu. Üzerinde siyah bir kostüm vardı. Asabî idi. Vapurun burnunda beyaz koyun postekisi üzerinde, dakikalardanberi namaz kılan bir hocayı seyrediyordu. Gözleri bir aralık, içerisinde asgarî beş sene yaşamağa mecbur olduğu Cidenin biribiri üzerine çıkmış kârgir, ahşap evlerine, biribirini sık sık kateden yollarına, cami ve mescitlerine dalmıştı.

Sahil, uzun bir kumluktu. Vapurun geldiğini gören çıplak bacaklı balıkçılar, ağlarını çekip kayıklarile vapura yanaştılar; az sonra merdiven inmişti. Yolcular, birer ikişer inmeğe başlamışlardı.

Güverte bir mahşer yerini andırıyordu. Altmışlık kadınlar, çocukları, ellerinden çeke çeke :

— Bak, Ali ağabeyin de gelmiş, diye haykırıyorlar.

Beri tarafta saçları ağarmış ihtiyar bir erkek :

— Çok şükür Allahıma.. Oğul! onüç yıl, dile kolay bu... Gözlerimi yummadan torunlarımı dünya gözüyle görmek... Hey yaradanım..

Yalnız üç kişi sanki, bir kabahat işlemişler gibi, susuyorlardı. Beyaz postekisi üzerinde halâ namaz kılan imam efendi, mavzerinin namlusu üzerine dayanmış, dolu gözlerile mor sahili gözleyen bir jandarma ve Ulvi...

Doktor Ulvi bir kayığa atlamış, gidiyordu. Kayıkçı, kırk yaşlarında karayağız bir adamdı. Kırçıl pala bıyıkları yayvan ağzının iki kenarından sarkıyor, kanlı gözleri iri ve kemerli burnunun iki tarafından cam boncuk gibi ışıldıyordu. Yüzünde bol çizgiler vardı. Galiba bir parça da sarhoştu.

Güneş yükselmişti. Sahildeki kahveler açılmış, rıhtım kenarında yolculara bakan birçok işsiz güçsüz halk toplanmıştı. Sahile yaklaşmlardı. İskelenin ucunda siyah caket giymiş, kolalı kıvrık yakasına papyon kravat bağlamış, güler yüzlü iki yabancı şahıs, Ulviyi ellerile selâmlıyorlar ve :

— Safa geldiniz, safa geldiniz, diye bağırıyorlardı.

Ulvi, kayıkçıya :

— Galiba beni bir tanıdıklarına benzettiler, dedi.

Kayıkçı, seyrek dişleri arasına birikmiş tükürükleri bir ıslık gibi çekerek :

— Hayır, dedi.

— Peki, bunu sen nereden biliyorsun?

Küreklerini suya daldırıp :

— Siz, dedi; doktor değil misiniz?

— Peki, nereden malûm..

— Ahha, onlar biliyorlar begim, dedi. Kaç gündür şenlik yapıyorlar. Onlar buranın gediklisidirler...

Sonra nasırlı avucunu siper yaparak :

— Senelerce önce onları, Dersaadetten buraya sürdüler, diye ilâve etti.

Kayık iskeleye yanaşınca şişman, kara topsakallısı kayıkçıya :

— Bavulu bana ver, sepeti de Leblebi Hafız alır! dedi

Ulvi, Hacı Mümtaz efendi ve Leblebi Hafız; Cide kasabasının üç güzide sürgünü, köşelerinde kırık camlı fenerlerin sallandığı, duvar diplerinde camızların uyukladığı; siyah şalvarlı, siyah sarıklı, kırmızı kuşaklı denizçilerin dolaştığı, kasabanın daracık yollarından yürümeğe başladılar.

*
* *

Hana girdikleri zaman Hacı Mümtaz efendi ellerini çırpakak :

— Tüysüz Hacı!... Tüysüz be!.. neredesin? diye bağırdı.

Ahırın yanıbaşındaki kahve kapısı aralandı. Tüysüz Hacı elinde bir fincan ile göründü. Fincanı yanındaki çocuğa tutuşturup :

— Müşteri, dedi.

Müşteri... Hancının porsuk dudaklarından canlı olarak çıkan bu kelime, genç bir kumandanın askerine verdiği bir hücum emri kadar şiddetli çıkmıştı.

Gelenlere doğru koştu. Bir eline bavulu, bir eline sepeti alarak, hanın tahta merdivenlerini çöktürecekmiş gibi gıcırdatarak, çıkmağa başladı.

Üst katta karşılıklı dört oda vardı. Tüysüz Hacı, eşyaları merdiven başına koyup, doktorun önünde dikildi ve :

— Şu iki odanın birinde Leblebi Hafızla ailesi, ötekinde de Hacı Mümtaz efendi yatar. Karşıdaki diğer iki dodam boş.Hangisini güzel gönlün beğenirse?dedi.

Ulvi, birine girdi. Tüysüz Hacı söyleniyordu :

— Burası daha kocaman ve daha temizdir. Birinci sınıf kamara...

Ve köşedeki tahta bir karyolanın üzerine serilmiş kırmızı velânsayı açtı. Beyaz güllü yatak çarşafını göstererek :

— Ben, dedi; meraklıyımdır..

Hacı Mümtaz ile Leblebi Hafız merak içerisinde idiler. Meraklarını teskin için, önce hatır sorduktan sonra - Hafız :

— Efendimizin, dedi; sebebi nefyini sual edebilir miyim?

Ulvinin dudaklarında renk kalmamıştı. Manen fena sarsılmıştı :

— Şey.... dedi, hiçbir şey değil.

Sonra, yalan söylemesini becerememenin verdiği bir şaşkınlıkla :

— Anadoluya tayinimi kendim arzu etmiş ve bir istida vermiştim. Onlar, arzumu isaf ettiler ama, «sen bizimle teşriki mesai etmek, sarayda çalışmak istemiyorsun» dediler, ve buralara kadar sürdüler.

İkisi de müteessirdiler.

— Yazık, dediler. Sizinki ufak iş imiş. Burası berbat bir yerdir beyim. Sürgünler diyarı.. Halkı bile adamın yüzüne bakmaz.

Sonra Hacı Mümtaz efendi :

— Biz, azizim buraya temelli sürüldük. Memur bulunduğum (...) kasabasından, Dersaadete hediye olarak yollamış olduğum birçok midye ve istiridye derununda çıkan inciler, Hatip Ambari Feyzullah efendi tarafından (hedaya derununda semmi müthiş vardır) diye jurnal edilmesi üzerine; kaydıhayat şartile buraya kadar..

Gülmekten söyliyemiyordu. alay ediyordu. Öbürü seyrek bıyıklarını burarak :

— Bendeniz de, Meşihatta Kadı idim. Şer'iye mahkemesinde, Kuranıkerimi göbeğimden aşağıya tuttuğumdan naşi..

O da kıs kıs gülüyordu. Bunlar, bir söyleyip iki gülüyorlardı; adam yüzü görmeye görmeye mi acaba böyle olmuşlardı?

Ulvi, bu lâubali adamlardan sıkılmakla beraber, bu yabancı muhitte büsbütün yalnız kalmaktan korkarak, onlara birşey söylemedi.

O gün öğleden sonra otelden çıkıp kasabanın çarşısını, caddelerini, cami ve mesçitlerini gezdiler. Hükûmet dairesini, eski birkaç mektep ve medreseyi dolaştılar.

Akşam, Ulvi, yorgunluğunu ileri sürerek erkence, odasına çekildi.

Ulvi, sabahleyin biraz geç kalkmıştı. Yatağından, gün gözüyle odasına bir defa daha baktı. Yüksek tavanlı bir oda. Sararmış kirli duvarlar.. isli camlı bir lâmba.. köşede bir masa.. üstünde ağzı kırık bir desti ve teneke bir maşraba.. ve yanıbaşında bacakları zaif, iğri iki hasır sandalye..

Odanın bütün mobilyası bunlardı. Hemen, tekrar gözlerini sıkıca yumdu.

İkinci kısım

[*10 sene sonra :*]

Ulvi bu kasabada, istihale devrelerini geçiren bir kurbağa gibi, fenalığa, kötülüğe doğru merhale, merhale yaklaştı. Bizim idealist doktor çarçabuk bu muhitte emsali çok görülür insanlar gibi havai.. işi oluruna bırakır bir adam oldu.

Bizim saf.. bir zamanlar kadına gülüm diye hitap eden.. sevgisini söylerken utanan, kızaran Ulvi, aç bir kurt gibi kasabanın kafes ve çarşaf altında gizlenen kadınları peşinde koşmağa başladı.

İlk geldiği senelerde; memlekette salgın bir halde bulunan zührevî hastalıklarla mücadele.. memleketin sıhhî vaziyetini ıslah için birçok teşebbüslerde bulundu. Fakat kaymakam onunla alay etti. Ziraatçisi ona güldü. Altmışlık Tapu memuru : «daha toysun oğul !» dedi...

İşte Ulvinin manen ölümünü hazırlayanlar : bu kötü muhit.. ve bu «gününü gün etmek için yaşayan» insanlar oldu.

Ve o da senelerden sonra bütün kasaba halkı, ve bahusus son günlerde çok anlaştığı han arkadaşları gibi, sadece içmekten; kahve peykelerinde dedikodu yapmaktan büyük bir zevk alan bir adam oldu.

Mazisini pek çabuk unuttu. Erenköy.. İstanbul.. Mübeccel.. ve mektep sıraları onun için görülmüş ve unutulmuş birer rüya oldu.

Şimdi bütün arzusu kendine göre bir kadın bulup evlenmekti. Zira bu han hayatından bıkmıştı. Bekârlık iliklerine işlemişti. Yerlilerden kız almak çok müşkül bir mesele idi. Zira yerliler, fena bir an'anenin tesiri ile, böyle hariçten gelenlere büsbütün yabancı gözü ile bakarlar ve :

— Elin yabancılına kız mı verilir ? Çayır keçisi gibi kâh burada, kâh şurada... derlerdi. Doktorun sürgün arkadaşlarından Leblebi Hafız bile, buradan evlenebilmek için, yapmadığını bırakmamıştı. Memleketteki evini, bahçesini satıp buradan çift çubuk alarak temelli yerleştikten sonra, hanın sahibi (Tüysüz Hacı) nın tavassutu ile ancak bir kadıncağızla evlenebilmişti.

Başta doktor bütün yabancılar ona gıbte ile bakarlardı...

Ulvi artık kahvede; yolda; hükûmette gördüğüne, rastgeldiğine evlenmek arzusunda olduğunu söyledi. Dostlarından bu işe tavassut etmelerini rica etti. O adeta ölmüş, dumura uğramış hislerini harekete getirecek bir muharrik istiyordu. Aylarca kasabada bu havadis: «ayyaş.. sallabaş doktor evlenecekmiş» diye dedikodularla çalkalandı.

Kasaba halkı, çok alkol kullandığından ve alkol almayınca vucüdu ve kafası sarsılmaya başlayan doktora bu adı takmışlardı.. sallabaş doktor...

Onun hakkında, geceleri evlerde toplanıp fincan oynayan.. tel helvası çeviren hanımlar :

— Cami yıkılsa mihrabı yerinde kalır hanımcığım... Geçenlerde fena halde hastalandım. Bizim efendi malûm a.. biraz kıskançtır.Beni bir türlü ona göstermedi. Göstermedi ama.. bende hararet çoğalıp üstünüze şifa baş dönmesi, bulantı fazlalaşınca, korktu, doktoru kendi eliyle getirmeğe mecbur oldu..

İşte hanımlar (oncağızımı) o zaman gördüm.. Allahım!.. o ne gözler.. ne kaşlar!... diye bahsediyorlardı, ve hepsi gülüşüyorlardı.

Bu sefer bir diğeri :

— Sallabaş.. sallabaş diyip duruyorlar ama, sanki bizimkilerin ondan geri kalır yerleri var...

Hanım!.. bizimkisi bir gün içmesin o zıkkımı, ya beni dayaktan, kavgadan öldürür.. veya ay parçası gibi kızım Hanifeyi.

Neme lâzım... Doktor bu.. altın bileziği var kolunda.. vallâhi Hanifemi istese ben veririm.

Gene gülüştüler..

Eğer Ulvi Hanifeyi.. bu tombul, al yanaklı ve biraz abdal kızcağızı kendisine vereceklerini bilseydi, muhakkak isterdi. O her şeye.. her şekildeki bir kadına razı idi. O, bir kadında aranacak meziyetler üzerinde artık hiç te titiz davranmıyordu. Birgün.. yağmurlu bir akşam.. bu fikrini - son defa olarak - kasaba halkının «Bey baba» diye hitap ettiği ihtiyar Nufus memuruna açtı. Çarşı ortasındaki bir çınarın gölgesinde oturmuşlar akşam kahvelerini içiyorlardı.

— Arkası var —

Pamuk Nine Cevap Veriyor:

●

Kadıköy: Muallâ B. A.

Kızım,

Delikanlı, eğer seni hakikaten seviyorsa, arar bulurdu. Demek ki sadece bir tatil eğlencesi bulmak için sana tatlı dil dökmüş. Bu kadar imkânsızlık içinde bucalarken, bir de onunla nasıl konuşacağım diye üzülüyorsun. Boş yere üzülme kızım. Çapkın sevgilin eğer seni hakikaten seviyorsa arar bulur, Allahın emrile gelip ailenden ister. Bunun başka çaresi yok. Aramaz sormazsa, onu gönlünden çıkarmaktan başka çare yok kızım.

Mecmuanın adresi doğrudur.

Ankara: P. B.

Kızım,

Zorla güzellik olmaz, mademki seni sevmiyor, kendini boş yere üzme. Bir müddet belki üzülürsün. Fakat zaman geçdikçe içinin yarası kapanır, sızıların diner ve unutursun, inan bana. Söylediklerimi tecrübe et, doğru çıktığını göreceksin.

Mademki, ihtiyar bir anneciğin var. Bu kadının yaşayışı, senin yaşayışına bağlıdır. Onu düşün. Her fırtınadan sonra güneş açar. Her acıdan sonra saadet gelir, bu muhakkak. Sabırlı ve fedakâr ol, günün birinde sana da saadet gelir çocuğum.

P. N.

Hafiflik - Rahatlık

J. Roussel Korselerinde (Gaine), sizi incitebilecek ne balina ne de hiçbir tazyik yoktur. Bu korseler, vücudunuzu sıkmaksızın tenasübünüzü inceltir ve göğsünüzü kuvvetlendirir.

Fiyatı: 25 liradan itibaren.

J. Roussel
Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No. lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No. lu tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

Sürpagop Mezarlığında Kurulan

SİRK'te

— *Başı 11 inci sayfada* —

Armonik çalan, dans eden ve daha çeşit çeşit marifetleri olan bu fillerin bir kusurları varsa, o da, sorulan şeylere cevap vermeyişleridir!

Mürebbileri:

— Yoksa - diyor - anlamadıkları lâf yoktur. Ve şu üç bin beş yüz kilo ağırlığındaki Nona, bazan bir ceylân gibi çevikleşir... Koşar, zıplar, göbek atar. Şimdi otuzunu yeni bitirdi. Daha gençtir. Filler bize benzemezler, yaşlandıkça büyürler... Ve vasatî ömürleri yüz yıldır, ve bir fil, en körpe çağında dört, beş bin lira eder.

— Aslanlar, Kaplanlarla araları nasıldır?

— Onlara ehemmiyet vermezler.. sade geceleri, saat on birle, iki arasında yırtıcı hayvanlar hep bir ağızdan akşam konserine, yani bir garip hava tutturarak yaygaraya başlayınca, Filler, bu gürültüye sinirlenirler, kızarlar.. Hoş bizim de en rahatsız olduğumuz zaman budurya...

— Aralarında kavga etmezler mi?

— Ne diye etsinler.. burada Yeryüzünün en mükemmel müsavatı hâkimdir: Beraber, ayni şeyi yerler.. ayni yerde yatarlar, ayni zamanda gezerler, içtikleri su birdir, daha ne isterler ki.

— Aşk kıskançlıkları?..

— Hayır.. o yoktur. Bilhassa Filler yaş meselesine ehemmiyet verirler.. bakınız, Nona, mevcut dört Filin en yaşlısı olduğu için kendinden küçük erkeğe, çocuk nazarile bakar. Yirmi sekiz yaşındaki erkek te, ona bir abla gözile hürmet eder...»

Bir de vahşî hayvanlar diyoruz..

İstanbulun Sürpagop mezarlığına kurulan, ve ıstanbullulara uzak, balta girmemiş, yabanî ormanların havasını, kokusunu, sesini getiren şu Sirkten ayrılırken, kendi kendime düşünüyorum:

— Yazık ki Âdem oğulları içinde, bazan, şu filler kadar bile, hislerine, ihtiraslarına, gem vurmasını bilmiyenler var... Onlardan birkaçı olsun, şuracıkta bir ibret alabildilerse, bir şehir için bu bile bir kazanç sayılabilir.

Yeni Çıktı:

FERİDUN OSMAN

Son Mektub

(Yurd Hikâyeleri)

◆

Feridun Osman, bu çok güzel hikâyelerinde, anayurdun köy hayatına sokulmuş.. orada gördüklerini, duyduklarını, kabil olduğu kadar, köyün dili ve duyuşlarile anlatmağa çalışmıştır. Bu muvaffak eseri, bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

BELGEVŞEKLİĞİNİ GİDERİR.

Tafsilât: Galata Posta Kutusu 1255

No. 41 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 41

Bayan Mükerrem kocası Bay Kâmile telefon ediyor:

— Allô allô... Kâmil sen misin?

— Evet benim sevgilim, birşey mi arzu ediyorsun?

— Bugün buraya posta gelmedi, gazete göremedik. ******* işi ne oluyor? Onu merak ettik te...

Bayan Mükerremin merak ettiği işin ne olduğunu, resimde 1 - 7 numaralar ile işaret edilen şeylerin ilk harfleri göstermektedir.

Bu bilmeceyi doğru halledenlere armağanlarımız:

Birinciye: Fantazi yünlü kadın elbiseliği; İkinciye: kışlık elbiselik kumaş. 3 - 10 ncuya Resimli Şark, Resimli Hikâye, Çalışkan Çocuk kolleksiyonları; 11 - 20 inciye Halk traş makinesi, biryantin; 21 - 30 uncuya elli kuruşluk bir kitap; 61 - 100 üncüye 25 kuruşluk bir kitap.

39 ncu sayımızdaki bilmecenin doğrusu:

İZMİR SERGİSİ'dir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurrada kazananlar:

Beş lira — Edremid, Gümrük caddesi No. 236 da bay Şadi kızı Behire Onur.

Bir lira — Ankara, Sakarya caddesi, hamam karşısı No. 21 Fahri Akkoç, Ankara Seraktar mahallesi Mutlu sokak No. 73 de Bay Rasim oğlu Fazıl Evcil, Adana Ramazanbey mahallesi, Demirci çıkmazı No. 3 Zekiye Adil Yüksel, Bursa Sedbaşı Dereboyu Havlucu sokak No. 79 Esat Akalin, Eskişehir Buğdaypazarı Nalbandali sokak No. 33 Şevki Özmen, Samsun Trakya hırdavat ve züccaciye deposu muhasibi Hidayet Postacı oğlu Nuri, Balıkesir 4 ncü işletme işyarı Kâmil eşi Naciye Özsu, İstanbul Erkek lisesi 1223 Necmeddin Arıkan, İstanbul Maltepe süel lisesinden 2417 Hikmet.

Resimli Şark Kolleksiyonu: İzmir Basmahane Tekke sokak No. 23 İclâl Leblebiciler, İzmir Nafia müdürü oğlu Becreddin Günç, Ankara Bozkurt mahallesi Eski Çankırı caddesinde bakkal Osman Çavuştan Tuğrul Kılıç, İstanbul Aksaray Etmeydanı, Ahmediye caddesi 56 berber Mehmet Akartuna, Muğla Ziraat bankası müdürü oğlu Necdet Uğur.

Hikâyeler Kolleksiyonu: İzmir Yemiş çarşısı No. 34 Poliçyo ve Sabah, İzmir Misakı millî okulu öğretmeni Fahamet, İzmir İkinci noter memuru M. Rauf Giray, Geyve istasyonu P. T. T. Rektör santralı memuru Salâhattin Kutluğ, Keban As. Ş. Rs. oğlu Çetin Toker, Siverek Trahom hastahanesi sıhhat memuru Mustafa Tunca, Ilgaz Ziraat bankası muavini Saib Akşiray, Ankara Kültür direktörlüğü sicil kâtibi Hulûsi, Ankara Tecim lisesi 62 Melâhat Bozkurt, Ankara Divanı muhasebat 3 ncü daire memurlarından Orhan Başarı, Adana Şabaniye mahallesi 275 numara Huriye Akıncı, Sinop Orta okul 19 numara Doğan, Kırklareli İstanbul caddesi No. 42 Nusret Kırklar, Kayseri Osmanlı bankası Bay Hilmi vasıtasile Zehra, Balıkesir Karaoğlan mahallesi No. 26 evde Kaya Tanık.

Elli Kuruşluk Bir Kitap: İzmir Karataş, Sayfiye sokak No. 3 Alp Aslan, İzmir Bornova gençler birliğinde Mehmet Zobranlı, İzmir Hükûmet karşısında Ankarapalas yanında berber Osman Nabi yanında Şevket, Ayvalık Fabrikatör Sezai Madra kâtibi Seyfi Akkılınç, Çorlu Bl. telsiz Tb. M. Kor III Burhan Baykal, Gemlik Balıkpazarı 2 No. lu cadde No. 77 Ş. Ergüç, Sürmene Ziraat bankası muavini Emin Eren, Alpullu Şeker fabrikası levazım ambarında Sacit Bilâç, Mudanya Eski liman başkanı kızı Saime, Adapazarı Karaağaçdibi, İbrahim bey mahallesinde No. 15 Necdet, Burhaniye Ziraat fen memuru oğlu Erhan, Kaş Tahrirat kalemi Mehmet Erden, Keskin Askerlik şubesi başkanı binbaşı Niyazi oğlu Fuat Öncü, Ankara Komutay basımevinde Hüsnü Yurduşen, Ankara Adliye Vekâleti merkez bürosu başkâtibi Kâzımdan Özler, Ankara Leblebici mahallesi, Karakurum sokak No. 4-6 evde Tahir Yücel, Ankara Samanpazarı Boğaziçi kıraethanesi sahibi Hüsamettin oğlu Nusret, Ankara Mermerci zade apartmanı 3 cü kat No. 9 Müzeyyen Çavaş, Adana Erkek lisesi 593 Abdülkadir Güngör, Adana Musikî öğretmeni Berç kızı İ. Mari, Tekirdağ Diş hekimi Nadir, Samsun Pazar mahallesi Hacı Mehmet Ali ağa sokağı No. 138 Neclâ Ertan, Samsun Belediye memurlarından Sırrı Özkıral, İzmit Askerî hastane baş eczacısı yarbay Şevket kızı Hüsniye, Zonguldak Mahkeme başkâtibi Sabriden Nadire Erkmen, İstanbul Bakırköy hükûmet hekimi bay Salim Dinççağ kızı Hüceste.

1936 Resimli Ay muhtırası: Ödemiş mahkemesi zabıt kâtiplerinden Fuat Gürer, Çine Hükûmet civarı No. 29 Fadime, Keskin Tüccar Halil İbrahim oğlu Ahmet Altıntaş, Tarsus Amerikan kolleji 277 Ahmet Köksaldı, Edirne Gülbahar hatun mahallesi No. 11 Haydar, Konya General Fahreddin caddesi 46 ncı sokak 77 evde Fetahat Çataloğlu, Diyarıbekir Telgraf müdüriyetinde R. Ayhan, Denizli Gazi okulu öğretmeni Burhan Saraçoğlu, Çorum Sağlık okulu No. 40 Merih, Amasya Sofular mahallesi 71-5 Ahmet Topçu, Kastamonu İsfendiyar mahallesi Tokludoruk sokağı No. 6 evde Necmiye, Mersin İnşaat tesellüm memuru bay Suphiden Süreyya Ünsal, İzmit Hacıhızır mahallesi, Kabaran sokağı No. 11 İhsan, Gazianteb Gaziler caddesi 186 İlhan N. Seçer, Sıvas Pazar sokak 2 numarada Hayriye Sınar, Edirne Karanfiloğlu caddesi No. 10 B. Dumlu, Adana Eskisalcılarda No. 1 Samiye Kutal, Rize Tahsil müfettişi kızı Ayten Tuğen, Samsun Alemdar zade geçidi No. 5 evde Alemdar Mustafa, Balıkesir İş bankası karşısında örme evinde Ali Özmen, Konya Topraklık okulu öğretmeni Şerif Turhanalp, Sıvas P. alayı komutanı kızı Emel, Burdur Terzi Ali Hayri yanında Hasan Üstündağ.

25 Kuruşluk Kitap: İstanbul Arnavutköy tramvay caddesi 117 Lâlehan Basman, İstanbul Bebek Ayışık apartmanı ikinci kat Neclâ Ayışık, İstanbul Fatih Sinanağa mahallesi Haydarimaret sokağı 36 Muzaffer Özen, İstanbul Kadıköy Cevizlik Azade And, İstanbul Kalekapı maliye şubesinde Sıdıka Demiriz, İstanbul Feneryolu istasyon civarı No. 60 Meziyet, İstanbul Küçükpazar Cahide Yıldız, İstanbul Kız lisesi 259 Behire, İstanbul Vefa Lisesi 1094 Rauf Göker, İstanbul Kasımpaşa Ebekadın No. 14 Umran Kutengin, İstanbul Beyoğlu kız sanat mektebi talebesinden Halide Uzar, İstanbul Gür denizaltı gemisinde Zeki Birsen, İstanbul Bahçekapı Taşhan yanında No. 48 de Muzaffer, İstanbul İstanbul bonmarşesi Avni Sunguer, İstanbul Şehzadebaşı 16 Mart şehitler caddesi No. 20 Adbullah Başaran, İstanbul Maçka Vahit Kayacık, İstanbul Kabataş erkek lisesi 292 O. Baykal.

Yazı direktörü: Emin Refik Uzman   No. 41   15 Birinciteşrin 1936   Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

"TOKALON„ kreminin "Pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.